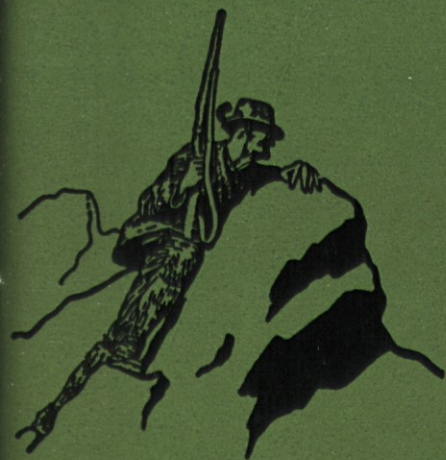

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije

Avgust
1976

5

**Pozor,
lovci z goniči
in lovske zveze!**

Klub ljubiteljev goničev priredi 30. oktobra 1976 v Poljanah nad Škofjo Loko **republiško uporabnostno tekmo goničev**. Pozivamo vse lastnike goničev, ki imajo ali bodo imeli do konca prijavnega roka pse usposobljene, da jih prijavijo svoji področni lov. zvezi. Vsaka zveza lahko za tekmo prijavi (eno) ekipo štirih psov. Zastopane naj bi bile vse področne LZ Slovenije! Tekmovanje bo v vsakem vremenu.

Rok za prijave je nepreklicno do 30. septembra 1976.

Tekma bo po jugoslovanskem pravilniku o uporabnostnem tekmovanju goničev. Kdor tega pravilnika nima, ga lahko nabavi pri Kinološki zvezi Slovenije.

Prijave pošljite in za vse informacije se obračajte na Staneta Hribnika, Puštal 82, 64220 Škofja Loka.

Priljubljeni odbor

Društvo ljubiteljev ostrodlakih ptičarjev v Ljubljani in **Društvo ljubiteljev ptičarjev** — Podružnica za Pomurje in Podravje v Ljutomeru — priredita v soboto, 18. septembra 1976

II. REPUBLIŠKO PREIZKUŠNJO PTIČARJEV V VODNEM DELU

na Ribnikih v lovišču LD Ljutomer. Pričetek ob 8. uri.

Tekmujejo lahko ptičarji vseh vrst v disciplinah:

1. šarjenje v vodi z ločjem,
2. šarjenje v vodi z ločjem za raco,
3. prinašanje izgubljenega iz globoke vode z ločjem,
4. prinašanje race,
5. ubogljivost pri delu,
6. sodelovanje (povezava) z vodnikom,
7. veselje do dela — delovna vnema.

Prijavnice dobite na zvezah lovskih druženj Gornja Radgona, Ljutomer, Maribor, Prekmurje in Ptuj ter na Kinološki zvezi Slovenije. Prijave pa do vključno 10. 9. 1976 sprejema vodja prireditve Franc Feuš, Nade Rajh 14, 69240 Ljutomer.

Vodniki, obvezno prinesite s seboj rodovnike psov!

Pripravljene bodo številne bogate, praktične nagrade.

Hkrati bo tudi zrejni pregled ostrodlakih ptičarjev. Zato prosimo in pozivamo vse lastnike oz. vodnike psov te pasme, da se udeležijo vsaj zrejnega pregleda.

Vsem lovcem in pripravnikom ter drugim ljubiteljem šolanih psov priporočamo, da si ogledajo to zanimivo prireditev.

Prirejamo prvo tekmo po krvnem sledu

5. septembra 1976, v lovišču LD Iga vas pri lovski koči Urška, s pričetkom ob 8. uri.

Vabimo lastnike in vodnike z območja vse Slovenije, ki želijo tekmovati s svojimi psi, da **pošljejo prijavo najkasneje do 20. avgusta** na naš naslov spodaj.

Prijava naj vsebuje ime psa, pasmo, številko rodovnika, točen naslov lastnika oz. vodnika.

Najboljši tekmovalci bodo nagrajeni. Prvak dobi tudi prehodni pokal LZ Notranjske.

Tekmovalcem potnih stroškov ne povrnemo.

Vabimo tudi druge lovce, posebno sosednih lovskih druženj, da si tekmo ogledajo.

**Lovska zveza Notranjske
61380 Cerknica, p. p. 30**

Vabimo na tradicionalno

lovsko strelsko tekmovanje in lovsko veselico

Šmohor, nedelja 15. avgusta 1976

Več o prireditvi na strani 156

LD Rečica pri Laškem

AVGUST

VELIKI SRPAN

Vsak lovec mora vedeti

V avgustu se odpre lov na divjad več vrst in jih tu vseh ne omenjamo. Treba je zlasti vedeti: Po zakonu o lovstvu se lov na **raco mlakarico** sicer odpre s 1. 8., a je občni zbor LZS 20. 1. 1973 sprejel sklep, da se lovopust na mlakarico podaljša še čez avgust. Tako se lov na to divjad začne s 1. 9. in je dovoljen do 15. 1. Izjemoma pa se lov na mlakarico lahko izvaja že ves avgust v loviščih, kjer so race vložili, toda odstrel v avgustu ne sme preseči števila vloženih rac v tistem letu. — Lovski zakon predpisuje začetek lovne dobe na **prepelico** s 16. 8., a jo je občni zbor LZS zaščitil v vseh loviščih Slovenije skozi vse leto. Sklepi občnega zbora LZS so pod disciplinsko odgovornostjo obvezni za vse lovce in lovske organizacije v SR Sloveniji. — S 1. 8. se odpre lov na **gamsa kozla**, na **divje golobe** in **grlice**, s 16. 8. pa na **jelena** in **gozdnega jereba** — **petelina**. — Organizacija, ki gospodari z loviščem, lovno dobo na vsako divjad lahko skrajša po svoji presoji, ne pa podaljša.

Foto ing. Janez Černač:

Lisica na mišjem lovu

Redkokdaj hkrati cvetitu travnik in lisičji kožuhi kakor na tej sliki. Toda marsikatera lisica mladica ima avgusta za oko že kar lepo dlako. V starih časih so lovci na Gorenjskem začeli lov na lisico sredi avgusta, rekoč: »Ko se lisica po ovsenem strnišču povalja, je že dobra.« Morda je bil tak kožuhi dober nekoč, sedaj gotovo ni. Vsak ve, da kožuhi lisici dozori šele z novembrom. Zadnji leta so namesto lisic z lepo dlako pogosto garjaste. Uplenjeno garjasto lisico je lovec dolžan požgati, da uniči srbce, ki povzročajo garje, njene ostanke pa zakopati čim globlje.

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije

LIX. letnik

št. 5

avgust–veliki srpan 1976

Vsebina:

Blaž Krže	Sporazum o lovskem izobraževanju	130
Samoupravni sporazum o zasnovi, uresničevanju in verifikaciji izobraževalnega programa		131
Valentin Primožič	Tretje srečanje lovskih pevskih zborov – v Dekanih . .	135
Dr. Miha Potočnik	Herod v Dolini	137
Alojz Mertelj	Gamsje garje v loviščih LD Kranjska gora in LD Dovje	139
Tone Ožbolt	Enkratno doživetje	144
Mirko Kelih	Ko se ženi rdeči srnjak	146
Po lovskem svetu:	Ljubezen namesto smrti – Rudolf Luskač – Aleksander Pajtler	147
Lovski oprtnik:	Uspehi lendavskih miličnikov – T. Slavinec	150
	Zgodilo se je – L. F.	150
Mladi pišejo	. . . . .	152
Jubilanti	. . . . .	152
Lovska organizacija:	O delu LD Motnik – J. M.	152
	Pobratenje LD Ribnica in LD Rače – A. K. in F. Ž.	154
	Strelsko prvenstvo gorenjskih lovcev – B. G.	155
V spomin	. . . . .	156
Lovska kinologija:	Občni zbor Društva ljubiteljev prepeličarjev – S. K.	157
	Mednarodna razstava psov vseh pasem v Umagu – B. Leskovic	158

LOVCA izdaja Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Zupančičeva 9. Glavni urednik Tone Svetina, odgovorni urednik France Cvenkel. Vse gradivo za objavo pošiljajte Uredništvu LOVCA, Zupančičeva 9, 61001 Ljubljana, poštni predal 505, telefon (061) 21-245 in 21-819. – Rokopisov in fotografij ne vračamo. – Letni prispevek področnih lovskih zvez Lovski zvezi Slovenije, v katerem je vračunana tudi naročnina za Lovca, je po članu 155 din. Za druge naročnike je letna naročnina 120 din, za inozemstvo 140 din. Posamezna številka 10 din. – Cene malim oglašom za člane lov. organizacij: do 15 besed 14 din, od 15 do 25 besed 17 din, od 25 do 35 besed 22 din, od 35 do 45 besed 30 din; za vse druge dvojna cena. Male oglase je treba plačati hkrati z naročilom! Ziro račun Lovske zveze Slovenije: 50101-678-47158. – Tiskala Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani. – Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SRS, št. 421-2/72, oproščeno prometnega davka. – Ta številka je izšla v 17 850 izvodih.

Sporazum o lovskem izobraževanju

Blaž Krže

Sklepni dokument skupščine Lovske zveze Slovenije, ki je zasedala 11. aprila 1976 v Novi Gorici, govori tudi o vse širših in odgovornejših nalogah na področju izobraževanja in sploh usposabljanja lovcev. Med drugim so delegati skupščine oziroma občnega zbora ugotovili, da je lovska organizacija že doslej posvečala posebno pozornost vzgoji in izobraževanju, saj je izobraževanje ena izmed osnovnih potreb celovitega razvoja in s tem pogoj za napredek.

Jasno je, da se tudi družbeni položaj in pomen lovstva odražata v sistemu izobraževanja. Naloge, ki jih pred lovsko organizacijo postavlja bližnji zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter upravljanju lovišč, zahtevajo neodložljivo in trajno uresničevanje programa izobraževanja in šolanja vsega članstva. S tega vidika lov vse manj postaja nedeljska zabava, pač pa odgovorno in zahtevno strokovno delo vseh, ki se prostovoljno odločajo za uresničevanje svojih interesov pri varstvu in gojitvi divjadi.

Potrebno je ugotoviti, da v obdobje novih nalog in obveznosti ne stopamo povsem nepripravljeni, saj so zlasti v zadnjih letih, posebno na področju izobraževanja, doseženi pomembni uspehi.

Lahko trdimo, da so bile v obdobju po sprejetju zakona o lovstvu iz leta 1966 v osnovnem izobraževanju lovcev med posameznimi ZLD velike razlike, tako v pripraviški dobi kot v samem opravljanju lovskega izpita. Verjetno so bile zaradi tega pogoste pripombe h kriterijem in objektivnosti izpitnih komisij utemeljene. Hkrati pa se je ob vse številnejših predlogih izoblikovala potreba oziroma želja, da se celotni proces izobraževanja lovcev v Sloveniji, skladno z razvojem samoupravnih odnosov, uredi enotno. Po dokaj dolgi in temeljiti razpravi je prišlo do oblikovanja in sprejema posebnega dokumenta. Ta samoupravni spo-

razum, ki ga objavljamo, ne uresničuje samo skupnih interesov udeležencev na področju izobraževanja, pač pa ureja tudi nekatera doslej neenotna in pogosto tudi pereča vprašanja glede sprejemanja novih članov.

Sicer pa sporazum po posameznih poglavjih ureja naslednje najpomembnejše zadeve:

I. del

Pogosto je sprejemanje članov tudi širša družba kritično ocenjevala, največkrat zaradi neenotnih kriterijev pa tudi zaradi nesprejemljivih stališč lovskih družin. Sporazum jasno loči kandidata za sprejem in člana pripravnika. Pripravnik je sicer enakopraven član LD, vendar ima nekatere pravice omejene, dokler ne opravi izpita. Izpit se deli na praktični in teoretični del. Izpitni program je dokaj zahteven, tako se v praktičnem delu zahteva angažiranost pripravnika na vseh gojitvenih področjih, v kinologiji in pri lovsko-strelskem usposabljanju. Novost je tudi poznavanje temeljev naše družbeno-politične ureditve in osnov ljudske obrambe ter družbene samozaščite. Občanu, ki je opravil izpit v drugi republiki, kjer je stalno prebival, se ta izpit prizna, opraviti pa mora dopolnilni izpit iz lovske zakonodaje, ki je specifična za vsako republiko. Teoretičnega dela so oproščeni tisti, ki opravijo izpit iz lovstva med šolanjem na srednji gozdarski šoli ali biotehniški fakulteti.

II. del

Nadaljnja stopnja usposabljanja članov lovskih družin, pa tudi profesionalnih delavcev v lovstvu, je lovskočuvajski izpit. V smislu določil predloga novega zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter upravljanju lovišč bo ta stopnja izobraževanja tudi pogoj za opravljanje lovskočuvajske službe, četudi je organizirana na

amaterski podlagi. Za to obliko izobraževanja je v Sloveniji veliko zanimanje, saj je v zadnjih petih letih lovskočuvajski izpit opravilo 272 lovcev. Vsako leto sta v programu dva tečaja – v tem lovskem letu npr. v Krškem in Ptuj. Pogoji za vpis v tak tečaj je opravljen lovski izpit ali najmanj enoletno delovno razmerje v lovski organizaciji.

Ta del sporazuma je zlasti pomemben za poklicne čuvaje, saj jim zagotavlja kvalifikacijo.

III. del

Sedaj najvišja oblika amaterskega in profesionalnega usposabljanja v lovstvu je Dopisna šola za lovske tehnike pri Lovski zvezi Slovenije. Pri tem LZS tesno sodeluje z Biotehniško fakulteto Univerze v Ljubljani, šolanje pa traja eno leto. Ob zaključku posameznih študijskih poglavij so obvezni dvodnevni seminarji in seminarske naloge. To obliko izobraževanja je v zadnjih treh šolskih letih uspešno zaključilo 129 lovcev, interes za vpis pa je vsako leto večji. Ob tem je potrebno omeniti, da se lovski tehniki povezujejo v posebne delovne skupine in razmišljajo o možnostih za nadaljnje usposabljanje in organizirano spremljanje vseh novih spoznanj v lovstvu. Delavcem, ki poklicno delajo v lovstvu, je z nazivom lovski tehnik priznana tudi višja strokovna izobrazba.

IV. del

V končnih določilih se udeleženci sporazuma strinjajo z dosedanjim načinom samoupravnega združevanja sredstev za financiranje izobraževanja.

Sporazum so po pooblastilu lovskih družin podpisale vse zveze lovskih družin v Sloveniji, izmed organizacij združenega dela pa doslej ZKGP Kočevje – TOZD GL »MEDVED« in GG Postojna – TOZD GL »JELEN« Snežnik.

Delovni ljudje in občani, ki se prek lovskih družin in področnih lovskih zvez, zaradi uresničevanja skupnih interesov, združujejo v Lovsko zvezo Slovenije, delavci v temeljnih lovskih organizacijah združenega dela in delavci v združenem delu družbenih organizacij s področja lovstva sklenejo na priporočilo upravnega odbora Lovske zveze Slovenije, z dne 28. junija 1975, naslednji

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

o zasnovi, uresničevanju in verifikaciji izobraževalnega programa v okviru Lovske zveze Slovenije, ki se deli na:

- I. lovski izpit,
- II. lovskočuvajski izpit,
- III. dopisno šolo za lovske tehnike.

I. LOVSKI IZPIT

1. člen

Vsak član lovske družine mora opraviti lovski izpit. Namen izpita je preveriti teoretično in praktično znanje lovcev-pripravnikov. Lovski izpit se opravlja s pomočjo testnih vprašanj in normiranih zahtev po enotnem kriteriju ocenjevanja znanja.

2. člen

Program lovskega izpita določa in sprejema upravni odbor Lovske zveze Slovenije.

3. člen

Vsak občan, ki želi postati član lovske družine in ki izpolnjuje splošne pogoje, se pisмено prijavi pri tisti lovski družini, v katero se želi včlaniti. Lovska družina ga evidentira kot kandidata za sprejem v članstvo.

4. člen

Kandidatska doba traja eno leto, z namenom, da kandidat spozna naloge lovske družine. Kandidat za sprejem nima materialnih obveznosti in tudi ne pravice za nošenje orožja v lovišču. Lovska družina je dolžna kandidatu predložiti namen in naloge lovske družine in mu omogočiti, da sodeluje v določenih aktivnostih.

Mladinci so lahko več let kandidati, dokler ne dosežejo starosti 18 let.

5. člen

Po enoletni kandidatski dobi lovsko družina na podlagi prošnje sprejme

V prsku, na pohodu za vabečim srninim klicem

Foto H. C.

kandidata kot člana pripravnika, kolikor izpolnjuje splošne pogoje in je pripravljen izpolnjevati članske obveznosti. Pripravniku je potrebno predložiti program njegovih obveznosti.

6. člen

Upravni odbor lovske družine vsakemu pripravniku določi dva mentorja, ki pripravnika vsestransko usmerjata v njegovem delu in o tem poročata upravnemu odboru.

7. člen

Pripravnik je enakopraven član lovske družine z vsemi pravicami in dolžnostmi, vendar z omejenimi pravicami pri izvajanju lova v skladu z zakonskimi predpisi in samoupravnimi akti lovske družine.

8. člen

Upravni odbor lovske družine na osnovi zaključne pismene ocene mentorjev odloči o uspešno opravljenem pripravništvu po preteku enega leta. Uspešno končana pripravniška doba predstavlja praktični del izpita in je pogoj za opravljanje teoretičnega dela izpita.

9. člen

Upravni odbor lovske družine lahko pripravniku podaljša pripravniško dobo za največ leto dni, če pripravnik iz utemeljenih razlogov ni mogel opraviti predpisanega programa oz. praktičnega dela lovskega izpita.

10. člen

Pripravnik je dolžan voditi Dnevnik dela, katerega opis je sestavni del tega sporazuma.

11. člen

Program lovskega izpita obsega praktični in teoretični del, ki je sestavni del tega sporazuma.

12. člen

Po sklepu upravnega odbora prijavi kandidata na lovski izpit tajnik lovske družine. Prijava je sestavni del Dnevnika dela in vsebuje naslednje podatke:

– ime in priimek pripravnika, datum in kraj rojstva, poklic in bivališče. Izpitni komisiji lovska družina predloži tudi overjen pripravnikov Dnevnik dela.

13. člen

Izpitna komisija obvesti kandidate o opravljanju izpita najmanj 14 dni pred izpitom.

14. člen

Komisija za lovski izpit ima svoj sedež pri področni lovski zvezi, ki jo je ustanovila. Vsaka lovska zveza lahko po svoji presoji odloči, ali bo ustanovila komisijo za lovski izpit. Vsak član komisije mora imeti namestnika; predlagano komisijo potrdi izvršni odbor LZS.

15. člen

Izpitno komisijo sestavljajo trije člani. Predsednik komisije je izpraševalec in odgovarja za pravilnost poteka izpita, eden izmed dveh članov odgovarja za zaščito testov. Temu članu pošlje Lovska zveza Slovenije po pošti teste in dodatna vprašanja. Komisiji pri delu pomaga tajnik komisije, ki vodi zapisnik in evidenco.

16. člen

Pred začetkom izpita komisija ugotovi istovetnost kandidatov, član komisije, ki odgovarja za zaščito testov, pa pred komisijo prelomi pečat in razdeli pripravljene teste. Izpit je veljaven le, če ga kandidat opravi pred komisijo v polni sestavi. Teste za izpite pošilja posebna strokovna komisija IO LZS na naslov člana komisije, ki je odgovoren za zaščito testov.

17. člen

Pripravnik lahko opravlja izpit v pomladanskem ali jesenskem roku. Izpit lahko opravlja samo pri tisti področni lovski zvezi v Sloveniji, ki jo določi upravni odbor lovske družine.

18. člen

Teoretični del lovskega izpita je pismen in usten. Pripravnik opravlja izpit pismeno v obliki testov. Ustno izpit opravlja le tisti pripravnik, ki ga ni uspešno opravil pismeno. Kandidat od-

govarja ustno na pet vprašanj. Vsako vprašanje je na posebnem listu, ki ga pripravnik izbere. Ustno odgovarja pripravnik na vprašanja s tistega področja, kjer je pokazal pri reševanju testov slab uspeh.

19. člen

Vsak pripravnik pa brez ozira na opravljeni test ustno odgovarja tudi na (eno) vprašanje o samoupravni socialistični ureditvi in na (eno) vprašanje o ljudski obrambi oz. družbeni samozasčitvi. Vsako vprašanje je na posebnem listu, ki ju pripravnik izbere.

20. člen

Pripravnik, ki pri izpitu uporablja nedovoljena sredstva (beležke, knjige ipd.), komisija takoj odstrani in se smatra, da izpita ni opravil.

21. člen

Komisija oceni pripravnikovo znanje z »opravil« ali »ni opravil«. Oceno kakor tudi s kolikimi točkami je opravil testni del, takoj sporoči pripravniku.

22. člen

O poteku lovskega izpita se piše zapisnik. Zapisnik mora vsebovati datum in kraj izpita, priimek in imena pripravnikov, naslove LD, ki so prijavile pripravnike, število testnih pol in število pravih odgovorov vsakega pripravnika. Zapisnik podpisajo vsi člani komisije.

23. člen

Na podlagi zapisnika izda komisija spričevala o opravljenem lovskem izpitu. Enotne obrazce spričevala založi Lovska zveza Slovenije.

24. člen

Pripravnik, ki izpita ne opravi, ga lahko ponavlja dvakrat v dveh zaporednih rokih. Če pripravnik v teh rokih izpita ne opravi, lahko postane zopet pripravnik šele po preteku petih let od opravljanja izpita prvič.

25. člen

Komisija je dolžna sporočiti rezultate o opravljanju izpita upravnim odborom lovskih družin, ki so prijavile pripravnike na izpit.

26. člen

Člani komisij in njihovi namestniki ne morejo biti mentorji pripravnikom.

27. člen

Evidenco o lovskih izpitih vodijo področne lovske zveze.

28. člen

Stroške izpita nosi pripravnik. Višino stroškov določi upravni odbor Lovske zveze Slovenije.

29. člen

Občanu, ki je prebival v drugi republiki ali avtonomni pokrajini in je bil tam vključen v lovsko organizacijo ter opravil lovski izpit, ki je veljaven v lovskih organizacijah te republike ali avtonomne pokrajine, se ta izpit prizna tudi v SR Sloveniji. Opraviti pa mora dopolnilni ustni izpit iz zakonodaje, pri tem smiselno velja 18. člen tega sporazuma.

30. člen

Teoretičnega dela izpita so oproščeni tisti pripravniki, ki so opravili izpit iz lovstva na biotehniški fakulteti ali srednji gozdarski šoli in o tem predložijo dokazilo.

31. člen

Ta del samoupravnega sporazuma, ki vključuje tudi Program lovskega izpita in Dnevnik dela, se uporablja od 1. 4. 1976.

Program lovskega izpita

1. Praktični del izpita

Praktični del izpita je natančno določen z Dnevnikom dela in vsebuje naslednje naloge:

- delo v lovišču (sodelovanje pri izdelavi lovskih naprav, krmišč, solnic, prež, stez, krmljenj, remiz in kaluž),
- krmljenje divjadi (priprava krme, zalaganje krmišč in solnic),
- izvajanje lova (udeležba na lovih, iztrebljanje divjadi, priprava trofej),
- ravnanje z orožjem in sodelovanje pri strelskih prireditvah,
- udeležba na kinoloških prireditvah,
- sodelovanje pri varovanju lovišča in varstvu narave (nadzor v lovišču, skrb za redke in ogrožene rastlinske in živalske vrste, akcije varstva narave, preprečevanje onesnaževanja okolja),
- udeležba na družinskih posvetih, predavanjih in ocenjevanjih trofej,
- poznavanje pravil in drugih samoupravnih aktov lovske družine.

2. Teoretični del izpita

Teoretični del izpita obsega snov Slovenskega lovskega priročnika iz naslednjih poglavij:

Lovsko živaloslovje, Gospodarjenje z divjadjo, Lovsko orožje, Lovski psi,

V avgustu se poveča zanimanje za gamse

Foto P. Adamič

Lov, Zakonodaja, Bolezni divjadi, Ravnanje s plenom in lovski običaji, Zgodovina lova, Varstvo narave, Prva pomoč.

(Gradivo o samoupravnih socialističnih družbenih ureditvi, o ljudski obrambi oz. družbeni samozaščiti pripravi izvršni odbor Lovske zveze Slovenije.)

3. Navodila za ocenjevanje po testih:

Testi vsebujejo 252 vprašanj, ki so razdeljena na 6 testnih pol. Vsak pripravnik dobi 42 vprašanj. Vsaka testna pola vsebuje vprašanja iz naslednje snovi:

Slev. vprašanj	S n o v	Skupaj vprašanj na test. polah
10	živaloslovje	60
14	gospodarjenje z divjadjo	84
5	lovsko orožje	30
3	lovski psi	18
3	lov	18
2	zakonodaja	12
1	boleznj divjadi	6
1	ravnanje s plenom	6
1	pomoč pri nezgodah	6
1	varstvo narave	6
1	zgodovina lova	6
42		252

Pravilni odgovori na vprašanja so točkovanj z vrednostjo 1, 3, in 5 točk. Vsaka testna pola ima:

14 vprašanj z vrednostjo odgovorov 5 točk = 70 točk;

14 vprašanj z vrednostjo odgovorov 3 točke = 42 točk;

14 vprašanj z vrednostjo odgovorov 1 točka = 14 točk;

42 vprašanj oz. odgovorov = 126 točk.

Za uspešno opravljen izpit je potrebno doseči nad 113 točk. Pripravnik odgovarja še ustno, če doseže 90–113 točk. Pripravnik izpita ne opravi, če doseže manj kot 90 točk.

Pripravniki, ki dosežejo od 90–113 točk, odgovarjajo ustno pred komisijo takoj po razglasitvi rezultatov testnega dela izpita. Če pripravnik na ustna vprašanja zadovoljivo odgovori, je izpit opravljen.

Dnevnik dela

(Opis Dnevnika dela, ki je sestavni del tega sporazuma, je tu izpuščen. Dnevnik dela je založila Lovska zveza Slovenije.)

II. LOVSKOČUVAJSKI IZPIT

32. člen

Namen in smoter dopolnilnega usposabljanja je v strokovnem izpopolnjevanju tistih zainteresiranih občanov, ki želijo izpopolniti svoje strokovno znanje oziroma si s tem pridobiti določeno kvalifikacijo za amatersko ali profesionalno delo v lovstvu. Namenjen je

posebno lovskim čuvajem, starešinam in gospodarjem lovskih družin ter mentorjem za delo s pripravniki.

33. člen

Program za pridobitev strokovnega naziva »lovski čuvaj« sestavljajo naslednji glavni predmeti:

biologija divjadi, gospodarjenje z divjadjo, biotehnična in tehnična dela, temelji samoupravnega socialističnega sistema, zakonodaja, zgodovina lova, varstvo narave in okolja, lovstvo in ljudska obramba ter družbena samozaščita, priprava in ocenjevanje trofejev, bolezni divjadi, kinologija, lovsko orožje, lovška etika in običaji, prva pomoč.

34. člen

Skupni program predavanj mora vsebovati najmanj sto ur in se izvaja v obliki organiziranega tečaja. Za strokovno, pedagoško in tehnično izvedbo programa tečajev odgovarja strokovni sekretariat LZS. Pri tem je težiti, da so v programu zajeti izsledki sodobnega lovstva in biologije divjadi.

35. člen

Pogoj za vpis v tečaj je dovršena osemletka, članstvo v lovski družini in opravljen lovski izpit ali pa najmanj enoletno delovno razmerje v lovski organizaciji.

36. člen

Tečajniki morajo redno sodelovati na predavanjih in v spremljajočih aktivnostih (terensko delo, ekskurzije, pisne naloge, testi).

37. člen

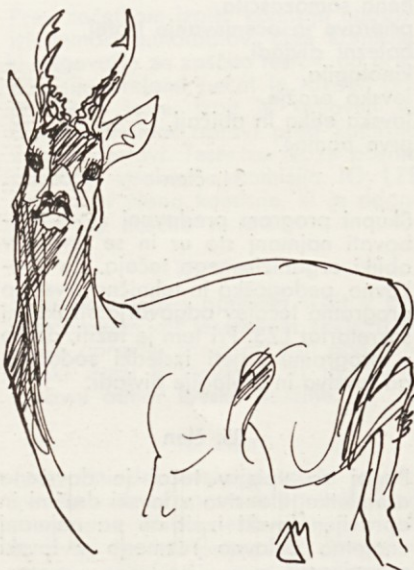
Ob zaključku tečaja tečajniki opravljajo izpit iz posameznih predmetov pred izpitno komisijo Lovske zveze Slovenije. Predsednik komisije je praviloma predstavnik področne lovske zveze, na katere področju je bil tečaj.

38. člen

Kandidatovo znanje se oceni s pozitivnim ali negativnim uspehom. Negativni uspeh je po presoji komisije lahko popoln, ali le iz posameznih predmetov. Po preteku najmanj enega meseca je kandidatu dovoljeno opravljati popravni izpit v celoti oz. iz negativno ocenjenih predmetov. Popravni izpit je dovoljeno opravljati največ dvakrat.

39. člen

Kandidatom, ki opravijo izpit, LZS podeli spričevalo o opravljenem izpitu in strokovnem nazivu lovski čuvaj ter značko.

40. člen

Evidenco in register o lovcih, ki so opravili izpit, vodi Lovska zveza Slovenije.

41. člen

Udeleženci sporazuma se strinjajo, da v svojih samoupravnih aktih strokovni naziv lovski čuvaj verificirajo kot strokovni izpit za kvalificiranega delavca.

42. člen

Spričevala o lovskočuvajskem izpitu in značke »lovski čuvaj« založi Lovska zveza Slovenije.

III. DOPISNA ŠOLA

43. člen

Z ustanovitvijo in izvajanjem učnega programa Dopisne šole Lovske zveze Slovenije se uresničujejo skupni interesi udeležencev sporazuma na področju strokovnega izobraževanja in usposabljanja kot pomembnega dejavnika pri izvajanju nalog s področja varstva, gojitve in lova divjadi ter upravljanja lovišč.

44. člen

Lovska zveza Slovenije izvaja strokovno-pedagoški del programa Dopisne šole v sodelovanju z Biotehniško fakulteto v Ljubljani.

45. člen

Šolanje v Dopisni šoli Lovske zveze Slovenije traja eno leto. Študijski program zajema predmete: ekologijo, populacijo, divjad, gojitev divjadi in upravljanje lovišča, lov.

46. člen

Sluhatelji prejemaajo študijsko gradivo v obliki pismenih predavanj. Ob koncu obravnave vsakega predmeta (poglavja) je obvezen seminar.

47. člen

Sluhatelji se sprejemajo na razpis, ki je vsako leto objavljen tudi v glasilu Lovca. Pogoji za sprejem je dovršena šola II. stopnje, članstvo v lovski družini ali delovno razmerje v lovski organizaciji in opravljen lovski oz. lovskočuvajski izpit. Izjemoma so sprejeti tudi kandidati, ki nimajo zahtevane šolske izobrazbe, vendar je pogoj uspešno opravljen sprejemni izpit iz slovenščine in biologije po programu za šole II. stopnje. Podrobni program sprejemnega izpita določi Lovska zveza Slovenije v sodelovanju z Biotehniško fakulteto.

48. člen

Sluhatelji oz. organizacije, ki sluhatelje pošiljajo, plačajo le šolnino, iz katere se financirajo gradivo, pošiljanje gradiva in seminarji.

49. člen

Za vsako šolsko leto je sprejetih največ 30 sluhateljev. Kolikor število kandidatov presega število razpoložljivih mest, se o sprejemu Lovska zveza Slovenije posvetuje s področnimi lovskimi zvezami oz. organizacijami, ki kandidate pošiljajo. Pri tem se skuša doseči kar najenakomernejša zastopanost sluhateljev iz vseh območij Slovenije.

50. člen

Ob zaključku šolanja sluhatelji opravljajo zaključni izpit pred izpitno komisijo, ki jo določi Lovska zveza Slovenije. Absolventom z uspešno opravljenim zaključnim izpitom Lovska zveza Slovenije podeli diplomu o dovršeni dopisni šoli in pridobljenem nazivu lovski tehnik ter ustreznemu znak.

51. člen

Udeleženci sporazuma se strinjajo, da v svojih samoupravnih aktih absolventom dopisne šole prizna višjo strokovno izobrazbo s področja lovstva.

IV. KONČNA DOLOČILA

52. člen

Udeleženci sporazuma se strinjajo, da se financiranje izobraževanja republiškega pomena (tečajji za lovske čuvaje, dopisna šola) zagotavlja z združevanjem sredstev v namenskem skladu pri Lovski zvezi Slovenije.

53. člen

Podpisniki tega sporazuma so vse lovske družine SR Slovenije, lovske organizacije združenega dela, področne lovske zveze oz. zveze lovskih družin in Lovska zveza Slovenije.

Nosilci sporazuma na svojem območju so področne lovske zveze, ki vodijo tudi evidenco o podpisnikih svojega delovnega območja.

54. člen

Ta samoupravni sporazum je sprejel(a) _____, dne _____ 1975.
V (na) _____, dne _____ 1975.

Podpis odgovorne osebe lovske organizacije

Tretje srečanje lovskih pevskih zborov – v Dekanih

Lovski pevski zbori Slovenije so se tretjič srečali 22. maja 1976, tokrat v Dekanih pri Kopru. Nastopilo je sedem zborov, skupaj 110 pevcev, članov lovskih družen iz raznih krajev SR Slovenije. Organizator prireditve je bila Lovska družina Dekani, pokrovitelj srečanja pa Zveza lovskih družen Koper. Srečanju so tudi prisostvovali podpredsednik skupščine Lovske zveze Slovenije Bojan Škrk; predsednik Izvršnega sveta skupščine občine Koper Darij Valentič; sekretar Obalno-kraške konference SZDL Maks Vezovnik; predstavniki zvez lovskih družen Posavje in Kočevje; predsednik ZLD Koper Italo Pečarič s člani izvršnega odbora ZLD; predstavniki več lovskih družen in Krajevne skupnosti Dekani.

Dvorana zadružnega doma v Dekanih je bila bogato okrašena v lovskem stilu in nabito polna poslušalcev, ko so se – s pričetkom ob 19. uri – predstavili zbori, vsak s tremi pesmimi. Janko Kleibencettl in Vida Kušče, ki sta povezovala program, sta najprej predstavila lovski pevski zbor iz Globokega pri Brežicah, pod vodstvom Mihe Halerja. Za njim so se zvrstili: moški in mešani pevski zbor LD Podgorje pri Slovenj Gradcu s pevovodjo Anico Meh; oktet Lovske zveze Maribor s pevovodjem Tinom Colnaričem; oktet LD Sodražica s pevovodjem Francetom Gornikom; zbor lovskih družen Gornje Vipavske pod vodstvom Franca

Slike od zgoraj navzdol:

Pevski zbor Lovske družine Dekani s pevovodjem Fabjanom Vatovcem

Spredaj z desne: Jakob Mršnik, starešina LD Koper; Bojan Škrk, podpredsednik skupščine LZS; Italo Pečarič, predsednik ZLD Koper, z ženo; Maks Vezovnik, sekretar Obalno-kraške konference SZDL; Srečko Pečarič, zaslužni, najstarejši član ZLD Koper

Oktet Lovske zveze Maribor s pevovodjem Tinom Colnaričem

PROGRAM PEVSKIH ZBOROV V DEKANIH

LPZ LD GLOBOKO

Narodna, v priredbi Viktorja Fabiani-
ja, V gozdu
Oskar Mol: Nocoj pa je lep večer
Vinko Vodopivec: Ob poti tam za
vasjo

LPZ LD PODGORJE PRI SLOVENJ GRADCU

Moški zbor

Se že svita, bo den
Oskar Dev: Gor čez izaro
Oskar Dev: Jaz sem en frišen jager

Mešani zbor

Janez Škraup: Kje dom je moj
Emil Adamič: Vsi so prihajali
Pavle Kernjak: Rož, Podjuna, Zila

OKTET LZ MARIBOR

Tina Colnarič: Jager gre na jago
Luka Kramolc: Nedeljski jagri
Anton Foerster: Večerni ave

OKTET LD SODRAŽICA

Radovan Gobec: Jager gre na jago
France Gornik: Travna gora
Valentin Zelnik: V gozdu

LPZ GORNJE VIPAVSKE

Kje so tiste stezice
Tam gori za našo vasjo
Zeleni gozd je lovčev raj

LPZ LD DEKANI

Lovec
Zorko Prelovec: Jaz bi rad rudečih rož
Oskar Dev: Soči

SKUPNE PESMI

Ubald Vrabec: Pozdrav
Rado Simoniti: Vstajenje Primorske
Fabjan Vatovec: Srečen lovec
Fran Venturini: Lovska himna

Slike od zgoraj navzdol:

Pevski zbor Lovske družine Globoko
s pevovodjem Miho Halerjem
Oktet Lovske družine Sodražica
Pevski zbor lovskih družin Gornje
Vipavske

Zupančiča in zbor LD Dekani s pevovodjem Fabjanom Vatovcem. Za zaključek so vsi zbori, pod vodstvom Fabjana Vatovca, še skupaj zapeli štiri pesmi.

V dvorani so donele ubrane pesmi in poslušalci so vsako nagradili z dolgim, navdušenim ploskanjem. Prisrčno so bile sprejete članice oziroma žene lovcev mešanega pevskega zbora iz Podgorja in toplo je bil pozdravljen zbor lovske družine Gornje Vipavske, ki je letos prvič nastopil na takem srečanju.

Pred nastopom pevskega zbora so člani Prosvetnega društva Dekani izvedli pred zadružnim domom recital in godba na pihala iz Pridvora je imela koncert.

V širši prireditveni program sta bili vključeni tudi razstava slikarjev amaterjev (Hrvatini, Mahnič, Slak, Gregorič, Prašnikar, Manfreda) v prostorih družbenopolitičnih organizacij in razstava umetniške fotografije »Istra–Kamen–Človek« na prostem pred zadružnim domom v Dekanih.

Prireditve je povsem uspela in v polni meri veljajo besede Itala Pečariča, ko je kot predstavnik pokrovitelja v svojem govoru na začetku prireditve med drugim dejal: »Izrekamo priznanje pevcem in pe-

vovodjem za njihov trud in poslanstvo v lovski organizaciji. Pohvalno je tudi delo, ki so ga člani LD Dekani vložili za izvedbo te prireditve, ki nima značaja tekmovanja, pač pa nam bodo pevci-lovci predstavili uspehe svojega večletnega dela v zborih. Negujejo in širijo lepo slovensko pesem, ki zlasti opeva lovca, njegova doživetja, divje živali in naravo sploh.«

Kakor je že v navadi, so vodje zborov imeli pred nastopom sestanek, na katerem so se pogovorili o vprašanih lovske pesmi in delovanju lovskega zbora sploh. Ponovili so predlog že izpred let, da naj bi se uresničila želja z izdajo lovske pesmarice. Predlagali so tudi, naj bi Lovska zveza Slovenije razpisala natečaj za nove lovske pesmi in da naj lovski pevski zbori dobijo pri LZS poleg moralne tudi finančno pomoč. To bi bilo tudi v skladu s smernicami in sklepi skupščine LZS, sprejetimi aprila letos v Novi Gorici.

Srečanje LZP v Dekanih je imelo tudi to značilnost, da so pri pripravi kakor tudi pri izvedbi te prireditve prizadevno sodelovale organizacije Krajevne skupnosti Dekani. Četrto srečanje lovskega zbora bo prihodnje leto v Sodražici.

Valentin Primožič

ustvariti tako imenovan sanitarni kordon oziroma prostorsko praznino, da se kužna bolezen ne bi širila naprej proti vzhodu in severu, v revirje LD Jesenice in na avstrijsko Koroško. V imenu te sanitarne »akcije« je bilo po ne povsem do pike natančnih (vendar minimalnih) podatkih pomorjenih (v tem primeru se ne more uporabljati izraz uplenjenih ali gojitveno odstreljenih ali kar je še podobnih, milih lovskega izrazov) od 1. aprila 1975 in v prvih mesecih leta 1976, do 31. marca, na ozemlju LD Dovje 82 gamsov (6 pa so našli poginjenih), v lovišču LD Kranjska gora pa še več. Med odstreljenimi 82 gamsi v lovišču LD Dovje so bili samo 4 garjavi, vse druge živali so bile »uplenjene« zdrave. Za leto 1976 je »planiran« odstrel 70 gamsov, od tega kar 50 mladičev. Ta »odstrel« je za nad 200 % večji od normalnega. Seveda se vse to dogaja po odredbi upravnih oblasti oziroma pod pritiskom »štaba«, ker ob neizpolnjevanju grozi upravni ukrep odvzema lovišča.

Z omenjenimi ukrepi in postopki in »totalnim« odstrelom (izraz »totalni« poznamo še iz Hitlerjevih časov, ko je šlo za popolno iztrebljenje Židov in drugih »manjvrednih« ras, med njimi seveda tudi vseh Slovanov) se ob količjak zdravem razumu in premisleku ni mogoče strinjati.

Narava je v času nekaj sto milijonov let ustvarila in postavila svoje zelo smotrne, natančno določene in opredeljene zakona in ravnotežja. Pozna tudi naravno selekcijo prek bolezni in drugih ukrepov za obstanek in preživetje vrst. Brez vsakega dvoma je gamsja garjavost v teku milijonletne zgodovine obstajala že prej, preden so nastopili veterinarji in »gojitveni štabi«. In vendar so gamsi preživeli, tako da našta plemenita gorska divjad še danes razveseljuje in lovsko navdušuje enako, kot je naše prednike

Herod v Dolini

Dr. Miha Potočnik

Herodova zgodba je več ali manj znana: da bi umoril svojega prerokovanega konkurenta na kraljevski prestol Jezusa Kristusa, je dal pomoriti okrog 2000 nedolžnih dojenčkov. Znano pa je tudi, da med pomorjenimi ni bilo prav Jezusa Kristusa, ker je srečno pobegnil v Egipt. Res pa je, da je umrlo kar 2000 nedolžnih otrok.

Na območju lovske družine Kranjska gora in Dovje se je po slepoti leta 1973 in posebej še lani pojavila gamsja garjavost. Po sklepu občinskih upravnih organov in štaba za zatiranje te nalezljive bolezni in baje po strokovnih navodilih veterinarjev je bil odrejen **t o t a l n i o d s t r e l**. Menda z namenom in po premisleku, da je potrebno

Tudi gamsi so radovedni

Foto Fr. Hladnik

še v času bajke o Zlatorogu in ob divjih lovcih iz Trente ali npr. Martuljka in Srednjega vrha. Človeška – pa tudi lovska – zgodovina pa prav dobro pozna razne »plemene« izgovore, ki si jih je človek izmislil, da z njimi opravičuje dejstvo, da je dokončno in nepopravljivo uničil nekaj sto živalskih vrst.

»Ukrepi«, o katerih je tu govora, bodo dosegli prav obraten rezultat, kot pa se razglša, da ga bodo. Rezultat bo Herodov! S tem, da se je odstreljevalo vse od kraja, so bile dokončno pomorjene in uničene tudi tiste živali, ki so imele vse pogoje in šanse, da preživijo in da se jih bolezen sploh ne bo prijel. Torej tudi tiste, ki jim je narava namenila vlogo, da preživijo in nadaljujejo vrsto! Menda švicarske in avstrijske ter morda še druge izkušnje govorijo o tem, da se obolenje nikoli ne loti stoodstotno vseh živali, temveč ima v najslabšem primeru in pogojih vsaj 20 % staleža šanso, da ostane zdravega in se ga bolezen – čeprav je kužna in nalezljiva – ne »prime«. »Totalni odstrel« tudi ne zagotavlja, da se kaka res obolela in kužna žival ne bo pretolkla in izmuznila ter bolezen nesla naprej.

Znano je, da imajo na primer v Indiji ljudje vsako leto opraviti še

s črnimi kozami, kolero in celo s kugo. Še danes pomrje za temi boleznimi vsako leto na desetisoče ljudi. Ne iščejo pa ukrepov zoper te nalezljive in kužne bolezni v »totalnem odstrelu« in sanitarnih kordonih, ko bi po receptu gamsjih totalitarcev in kralja Heroda morali pomoriti 400 milijonov Indijcev zato, da kuga, koze in kolera ne bi preskočile v sosedni Pakistan, Bangladeš, Nepal ali na Kitajsko, kjer bi bila ogrožena milijarda ljudi, ampak delno cepijo zdravo prebivalstvo, osamijo bolnike in jih zdravijo, v večini primerov pa še zaupajo in se zanesejo na dobre stare in še najbolj zanesljive naravne zakone.

Priznamo lahko, da je v naših lovskih družinah še nekaj »streljačev«, ki jih totalni odstrel zelo veseli in zanima. Večina pravih lovcev pa, ki priznavajo naravne zakone in zakone smotrnega varstva narave, ki je zdaj pravica in dolžnost vseh in vsakogar tudi po naši nadvse napredni in sodobni ustavi, se vsem tem »ukrepom« upira in z njimi ne soglaša. Čudno se ji tudi zdi, da Lovska zveza Slovenije vse to mirno gleda in ne poseže vmes.

Upamo, da se z modernimi Herodi ne strinja in da bo končno – po zelo žalostnih predhodnih izkušnjah v Trenti – tudi odločno nastopila in zavzela javno stališče,

kakor ga ima velika večina članov slovenskih lovskih družin, ki nasprotuje reševanju po receptu kralja Heroda!

Znano je med drugim tudi že, da ponekod – v Ameriki, Afriki in menda celo v Evropi! – v sodobni praksi uporabljajo tudi sodobne, humane načine tudi v odnosu do divjadi, celo do zveri. S posebnimi naboji jih samo omamijo, pregledajo glede zdravja ali drugih podatkov, ki jih hočejo imeti, jih cepijo proti raznim boleznim, zares bolne ali okužene pa tudi pokončajo in izločijo. Ponekod jim celo vdelajo posebne oddajnike, prek katerih je možno spremljati gibanje divjadi in njeno zdravstveno stanje. Mar je taka humana in sodobna metoda v visoko razviti, civilizirani in že do kraja stehnizirani Sloveniji nemogoča in za gamse neuporabna?

In zakaj se Herodove metode ne poslužuje sosedno gojitveno lovišče Triglav?

Ta prispevek je napisan v želji, da se javno obdela in pojasni zelo sporen primer, da se o njem polemično razpravlja in z namenom, da se »slišijo vsi zvonovi«, da ne bi bilo videti, kakor da se s Herodovo metodo vsi strinjamo.

Ta prispevek sem napisal, razmišljajoč »po kmečko« in neznanstveno kot visokogorski lovec, ki je nad 50 let deloval v najlepših gamsjih loviščih v Karavankah in Julijskih Alpah in mnogo najlepših dni svojega življenja preživel prav med gamsi, pa ga »moderne metode« nadvse vznemirjajo.

O p o m b a :

Avtor dr. Miha Potočnik je svoj članek poslal uredništvu, preden je Alojz Mertelj napisal svoje poročilo o gamsjih garjah.

Uredništvo

Gamsje garje v loviščih LD Kranjska gora in LD Dovje

Alojz Mertelj, predsednik štaba za preprečevanje gamsjih garij

Garje pri gamsih so bile najprej ugotovljene septembra 1973, v predelu lovišča LD Kranjska gora, imenovanem Petelinjek, torej v neposredni bližini tromeje med Avstrijo, Italijo in Jugoslavijo. Po obvestilu je LZS takoj sklicala sestanek predstavnikov LZ za Gorenjsko, LD Kranjska gora in Zavoda za gojitev divjadi Triglav. Na sestanku smo se takoj dogovorili o ukrepih, da se bolezen zatre oz. vsaj omeji nadaljnje širjenje v sosednja lovišča. Formiran je bil štab za preprečitev širjenja gamsjih garij. Zaupana mu je bila naloga, da stalno spremlja razvoj te nevarne kužne bolezni in po potrebi tudi samostojno ukrepa. Člani štaba so se prvič sestali 23. oktobra 1973 in sprejeli naslednje ukrepe:

- Lovišče LD Kranjska gora se razdeli za čim natančnejšo kontrolo na tri sektorje.

- Sektor I obsega Petelinjek, to je okuženo območje (od Tromeje do ceste, ki vodi od vasi Podkoren čez Podkorensko sedlo v Avstrijo, se izvede totalni odstrel vseh gamsov).

- Sektor II je vzhodno od imenovane ceste do planine »Blekova«. V tem sektorju se izvedejo preventivni ukrepi z redukcijo staleža.

- Sektor III pa predstavlja ostali del lovišča do lovske meje z LD Dovje. V tem predelu naj teče odstrel po planu, ki je bil določen za leto 1973. V sektorjih II in III – je bilo posebno poudarjeno – je odstreliti telesno šibke gamse, predvsem koze in živali prvega starostnega razreda (od mladičev do 4. leta starosti).

- V gojitvenem lovišču Triglav se stalež gamsov močno razredči ob italijanski meji (Ponce-Jalovec in dalje v Trenti).

Okuženi sektor I se razteza tik ob italijanski in avstrijski meji, zato smo za 25. oktober že sklicali medpokrajinski sestanek z Avstrijci in Italijani v Kranjski gori. Takih med-

pokrajinskih sestankov je bilo doslej že pet: trije v Kranjski gori, dva na avstrijski strani. Vse naše medpokrajinske sestanke sta vodila takratni član izvršnega odb. LZS general Rado Pehaček ter predsednik gorenjske LZ ing. Bruno Skumavc. Na prvem medpokrajinskem sestanku smo podrobno izmenjali mnenja o zatiranju garij, obvestili sosede o naših ukrepih, predvsem pa skušali ugotoviti, odkod je bolezen prišla v naša lovišča.

Največ o tem so vedeli povedati Avstrijci, ker je pri njih ta bolezen že nad 40 let. Povedali so, da imajo s totalnim odstrelom le slabe izkušnje, ker sta pri lovcih še vedno prisotna želja po dobrih trofejah in zgrešeno mišljenje o odstrelu mladih. Velike težave so tudi zaradi zakupništva lovišč in različnih želja in mišljenj zakupnikov. Povedali so tudi, da se ta bolezen širi naprej, ca. 25 km letno.

Avstrijci in Italijani so se z našimi ukrepi, ki smo jih sklenili izvajati v lovišču LD Kranjska gora, stri-

njali in nam zagotovili, da bodo tudi na njihovi strani, predvsem v loviščih, ki mejijo na LD Kranjska gora, storili vse, da se bolezen lokalizira. Pri dogovoru o vseh teh ukrepih smo bili v tesnejši povezavi z Inštitutom za zoohigieno in patologijo divjih živali v Ljubljani in nam je njegov predstojnik profesor dr. Stane Valentinčič nenehno stal ob strani s strokovnimi nasveti. Prav tako se je tudi sam udeleževal sestankov štaba. Vsi po izbruhu bolezni uplenjeni gamsi so bili poslani na Inštitut v pregled, kolikor ne v celoti pa vsaj njihovi notranji organi, kakor pljuča, moda, maternica, del kože s prs ali vratu. Takšni pregledi so še vedno, že tretje leto. O teh pregledih bo dal posebno strokovno poročilo omenjeni inštitut.

V sektorju I je bilo leta 1973 odstreljenih 12 gamsov – 11 garjavih (pozitivnih) in 1 zdrav (negativen), poleg tega pa smo našli 5 gamsov, ki so poginili zaradi garij. Skupno

Sestanek štaba za preprečevanje gamsjih garij v Kranjski gori, 22. 1. 1976, ki ga je vodil (prvi z desne) ing. Bruno Skumavc, predsednik gorenjske LZ. Navzoči so bili tudi predstavniki koroške lovske zveze iz Beljaka, gozdne uprave iz Trbiža in prizadetih lovskih družin Gorenjske

Foto Fr. Perdan

torej 17 živali v spolnem razmerju 1 kozel, 3 koze.

V sektorju II in III je bilo odstreljenih še 35 gamsov, ki so bili vsi negativni. Skupni odstrel v letu 1973 je bil torej 47 živali.

Že smo upali na najboljše in sklepali, da smo bolezen lokalizirali na sektor I. Julija 1974 pa smo dobili obvestilo avstrijskih lovcev, da so našli za garjami poginulo gamsovko severno od našega sektorja II (na avstrijski strani).

Takoj smo se sestali člani štaba in vabili na sestanek tudi avstrijske in italijanske lovce. Dogovorili smo se o rigoroznejših ukrepih, in sicer:

- V sektorju I se izvaja dalje totalni odstrel (v zimi 1973/74 nismo sledili v tem predelu nobenega gamsa).

- Tudi v sektorju II se določi totalni odstrel – za izločitev gamsov v delu Karavank do Tromeje v notranjost ca. 12 km. Omenjena dva sektorja sploh nimata ustreznih pogojev za gamse.

- Sektor III se razdeli na dva dela: III a, III b.

- Sektor III b obsega lovišče med sektorjem II ob avstrijski meji vse do lovske meje z LD Dovje. Tu se izvede 40% redukcijski odstrel.

- Sektor III a obsega preostali del lovišča južno od sektorja III b. V tem predelu se izvaja normalni odstrel po letnem planu.

Pri tem je bilo posebno poudarjeno, da je pri redukcijskem odstrelu težiti za odstrelom šibkih živali, obenem naj se uravnava spolno razmerje in starostna struktura, nasploh pa naj se upoštevajo smernice za gojitev gamsov na Gorenjskem. Te smernice narekujejo, da se v prvem starostnem razredu (mladiči in živali do četrtega leta) izvrši 50% celotnega letnega odstrela, od tega najmanj 25% kozličev in kozic.

V srednjem starostnem razredu (od četrtega do desetega leta – kozli oz. do dvanajstega leta – koze) 20% in v razredu starih do 30%. Mladiči se planirajo za odstrel zato, da je možno odstreliti telesno podpovprečne mladiče

(pod 9 kg telesne teže – iztrebljen z glavo vred) in slabe oz. oslabele vodeče koze v drugem in tretjem starostnem razredu.

Iz prakse vemo, da gamsovka polega in vodi mladiče od četrtega do dvajsetega leta starosti in da so mladiči starih koza večinoma manjši, podpovprečni. Le na ta način je možen pravilen odstrel v spolnem razmerju 1 : 1. Po smernicah pa ni dovoljeno odstreljevati telesno močnih koz do dvanajstega leta starosti, tudi če ne vodijo mladiča – mladič je lahko poginil že ob porodu, lahko zaradi vremenskih razmer spomladi, lahko pa je bil žrtev orla, lisice ali kune. Lovci ponavadi rečejo, da so to jalovke, in so samo take odstreljevali. Koz, ki ne vodijo mladiča, je malo, to je tudi vzrok majhnega odstrela, delno pa je temu kriva tudi krajša lovna doba na koze in mladiče.

Odstrela po četrtem letu ne moremo smatrati za gojitveni poseg, saj gams po štirih zimah dobi legitimacijo, da je sposoben živeti dalje. Smernice imajo namen:

- zaščititi srednji razred kot nosilca populacije,
- urediti spolno razmerje in starostno strukturo,
- preprečiti množične pogine in razvoj kužnih bolezni, ki jih pogojuje namnožitev neodporne divjadi,
- doseči, da v srednji razred pridejo samo najmočnejše živali, tako bo možno tudi v razredu starih dobiti vrhunske trofeje.

V sektorju I leta 1974 ni bil uplenjen niti en gams, v sektorju II pa 25. Od vseh je bilo poslano na Inštitut del kože, plućnega tkiva, maternice in moda, a na niti enem primerku ni bila ugotovljena garjavost. V sektorju III a in III b je bilo uplenjenih 31 gamsov – vsi negativni. Skupno 56 živali. Struktura odstrela ni bila pravilna, saj je bil odstreljen samo en kozlič.

Pričakovali in želeli smo, da bi po dveh milih zimah nastopila ostrejša, ki bi naravno izločila, kar je sla-

Podlegel je garjam

Foto F. Ponti

Legenda: ☼ žarišče garij, ← smer širjenja, ⇌ možnost širjenja v lovišče Triglav, — — — meja med sektorji, — — — meja z loviščem Triglav, I., II., III. sektorji, a in b podsektorja, [stippled box] totalni odstrel, [hatched box] novi okuženi predeli januarja 1976. Lovišče LD Kranjska gora meri 5480 ha, lovišče LD Dovje pa 3600 ha.

botnega in bi s tem razredčila stalež. Zima pa je bila še milejša oziroma brez snega; stalež slabotnih živali se je večal.

Aprila 1975 so nas avstrijski lovci zopet obvestili, da so našli v potoku Borovnica za Kepo (na naši strani že lovišče LD Dovje) poginulega garjavega gamsa. Ta vest je ponovno vznemirila naše in avstrijske lovce. Jasno je bilo, da bolezen ni zatrla in da se širi po avstrijski strani ter je prodrla že 16 km od Tromeje v notranjost Karavank. Pričakovati je bilo, da se bodo garje pojavile tudi na naši strani v lovišču LD Dovje, na področju Belce, kjer je tudi meja lovišč. V obeh loviščih pa niso bili gamsi dovolj razredčeni, niti uravnano spolno razmerje niti starostne strukture. Da bi bil odstrel gamsov v LD Kranjska gora in LD Dovje jasnejši, posredujemo podatke o odstrelu:

LD Kranjska gora, odstrel gamsov od 1957 do 1972:

Starostni razred	kozli	koze	%
I.	10	5	6
II.	134	24	65
III.	47	30	29
Skupaj . . .	191	69	100

Letno poprečno uplenjenih 16 gamsov. Spolno razmerje uplenjenih gamsov v 16 letih – 2,8 (kozli) : 1 (koze).

Najdenih poginulih gamsov je bilo od leta 1957 do 1969 140, v letih 1970 do 1973 pa 165.

LD Dovje, odstrel gamsov od 1957 do 1972:

Starostni razred	kozli	koze	%
I.	18	4	14
II.	78	21	63
III.	20	19	23
Skupaj . . .	116	44	100

Letno poprečno uplenjenih 11 gamsov. Spolno razmerje uplenjenih gamsov v 16 letih – 2,7 (kozli) : 1 (koze).

Poginulih gamsov je bilo najdenih v letih od 1957 do 1972 129.

Štab je zasedal ponovno 30. julija 1975 in povabil k sodelovanju tudi predstavnike LD Dovje in LD Jesenice. Po vsestranski proučitvi situacije glede na nadaljnje razširitve te nevarne bolezni in tudi na strokovni nasvet prisotnega profesorja dr. Valentinčiča smo redni odstrel gamsov v lovišču LD Kranjska gora zvišali za 9 živali (od 26 na 35), v lovišču LD Dovje pa za 16 živali (od 24 na 40) in v lovišču LD Jesenice za 6 živali (od 20 na 26).

Pri tem je bilo določeno, da LD Kranjska gora osredotoči ves odstrel na sektor III a in III b – področje Kopa v Hladniku, kjer še ni izvršila redčenja, LD Dovje pa na

sektor Belca ob državni meji do LD Jesenice. Za vse tri družine je bilo ponovno poudarjeno, da je treba predvsem odstreliti šibkejšje živali, za LD Dovje pa je bilo posebno poudarjeno, da izvajajo večji odstrel koz (1 : 2). Kot smo pričakovali, je bil res že v oktobru uplenjen v lovišču LD Dovje, v dolini Belce, garjav gams. Oboji, tako lovci LD Kranjska gora kot lovci LD Dovje, so pospešeno odstreljevali na področju Belce, vendar vse do konca lovne dobe, 31. 12. 1975, niso ne na eni ne na drugi strani odstrelili niti enega primerka garjavosti.

Že smo na tihem upali, da je bil to osamljen primer in da je kozel, ki je bil uplenjen, prišel v lovišče LD Dovje iz Avstrije tik pred prskom in da še ni okužil tamkajšnjih gamsov. Spet pa je bilo naše upanje zmotno. V Belci, sektor III A, LD Kranjska gora, je bila 8. januarja 1976 ujeta živa popolnoma garjava gamsja koza.

Štab se je ponovno sestel v Kranjski gori in določil:

V dolini Belce se izloči površina ca. 300 ha (150 na strani LD Kranjska gora, 150 na strani LD Dovje), kjer je domnevno žarišče te bolezni. V tem predelu smo ocenili stalež gamsov na ca. 30 do 40 in se odločili za totalni odstrel. V obeh loviščih okrog tega žarišča pa je treba izvajati redukcijski odstrel. O vsem tem je obveščen tudi organ

za lovstvo pri SOb Jesenice, ki je tudi izdal dovoljenje za odstrel gamsov v nelovnem času. Za vse tri lovske družine je bil določen redukcijski odstrel 104 gamsov. Dne 15. 2. 1976 so člani štaba izvedli kontrolo odstrela in pogina ter ugotovili: V LD Jesenice za odstrel predvidenih 12 gamsov – uplenjenih 8, vsi negativni. V LD Dovje predvidenih 32 – odstreljenih 36, od tega 3 pozitivni, drugi negativni. V LD Kranjska gora od predvidenih 60 odstreljenih 55, od tega v coni totalnega odstrela 42, od teh kar 24 pozitivnih, 4 živali najdene poginule zaradi garij. Okrog žariščne cone je bilo odstreljenih 13 živali, vse negativne. Že v teku februarja, zlasti pa marca je vse kazalo, da se bolezen širi v notranjost lovišča, to je v smer sektorja III a oz. III b (Hladnik, Kopa), kjer ni bila pravočasno izvedena redukcija staleža.

LD Kranjska gora, odstrel gamsov od leta 1973 do 31. 3. 1976:

Starostni razred	kozli	koze	%
I.	38	35	35
II.	39	37	39
III.	20	32	26
Skupaj . . .	97	104	100

Spolno razmerje uplenjenih gamsov je 1 (kozli) : 1,1 (koze).

Poprečni letni odstrel v letih od 1973 do 1976 je 67 gamsov.

LD Dovje, odstrel gamsov od leta 1973 do 31. 3. 1976:

Starostni razred	kozli	koze	%
I.	19	14	30
II.	38	17	50
III.	11	8	20
Skupaj . . .	68	39	100

Spolno razmerje uplenjenih gamsov je 1,8 (kozli) : 1 (koze).

Poprečni letni odstrel v letih od 1973 do 1976 je 36 gamsov.

Iz podatkov je razvidno, da se je odstrel v LD Kranjska gora po spolu le izboljšal in dosegel razmerje 1 : 1,1 v korist koz, ne moremo pa to trditi za LD Dovje, kjer je še vedno odstrel samic premajhen. Med drugim je tudi v tem iskati vzrok, zakaj so se v loviščih LD Kranjska gora in LD Dovje že predčasno pojavile vse gamsje bolezni, ki jih poznamo. Velik pogin v lovišču LD Kranjska gora v letih od 1970 do 1973 (165 gamsov) nam da misliti, da je bil odstrel nepravilen.

Prav zaradi omenjenega pogina je LZ za Gorenjsko organizirala spomladi l. 1973 predavanje o gamsjih garjah. Predaval je prof. dr. Valentinčič in med drugim dejal:

»Kadar se v katerikoli populaciji pojavljajo številni pogini in kužne bolezni, je vzrok prevelika številčnost, porušeno starostno in spolno razmerje. Nad tako populacijo sveti rdeča luč, ki naznanja, da v populaciji nekaj ni v redu. Če je v lovišču LD Kranjska gora od 165 poginjenih gamsov kar 70 % l. starostnega razreda, od celotnega pogina pa kar 40 % mladičev, potem je to že zanesljiv znak, v kateri starostni razred moramo poseči tudi z odstrelom.« Lovcem je svetoval, naj opazujejo, kaj dela narava. Kar sta izločala nekoč naravna selektorja volk in ris, naj bi sedaj človek-lovec.«

Sedaj lahko ugotovimo, da so bili v obeh loviščih vsi pogoji za preveliko namnožitev (hiperprodukcijo). Porušena sta bila spolno razmerje in starostna struktura, stalež pa v obeh loviščih močno podcenjevan. Bonitiranje lovišč, izdelano leta 1962, je določalo za lovišče LD Kranjska gora 135 gamsov.

Iz podatkov o odstrelu v letih od 1973–1976 je razvidno, da so v LD Kranjska gora odstrelili ena in pol bonitiranega staleža in poleg tega po temeljitem pregledu lovišča 31. 3. 1976 ugotovili 210 gamsov.

Danes je število manjše, saj smo od takrat našli že 30 poginulih živali.

LD Kranjska gora, odstrel in pogin garjavih gamsov od 1. 1. 1976 do 30. 6. 1976:

Starostni razred	kozli	koze	%
I. (kozličji)	9	13	30
II. (2–4-letni) . . .	9	5	19
III.	1	11	17
II.	7	18	34
Skupaj	26	47	100

Če izključimo I. starostni razred, v katerega lovec še ni posegel, se zopet pokaže spolno razmerje 1 : 3,6 v korist koz.

Glede na ugotovljeno spomladansko številčnost gamsov, strukturo poginulih in odstreljenih garjavih gamsov ter na milo zimo se je štab odločil, da takole planira odstrel:

Planirani odstrel za lovsko leto 1976/77:

LD Kranjska gora

Starostni razred	kozli	koze
I., mladiči	15	20
I., 2-letni	6	8
I., 3–4-letni	3	4
II., 5–10–12-letni . . .	2	8
III., 10–12 in večletni . .	4	20
Skupaj	30	60

LD Dovje

Starostni razred	kozli	koze
I., mladiči	11	15
I., 2-letni	5	10
I., 3–4-letni	2	3
II., 5–10–12-letni . . .	2	6
III., 10–12 in večletni . .	4	12
Skupaj	24	46

LD Jesenice

Starostni razred	kozli	koze
I., mladiči	5	2
I., 2-letni	3	4
I., 3–4-letni	1	2
II., 5–10–12-letni . . .	2	4
III., 10–12 in večletni . .	5	10
Skupaj	16	27

V planirani odstrel je treba všeti ves pogin po 31. 3. 1976. Tako je po navedenem datumu za odstrel v lovišču LD Kranjska gora še 44 gamsov. Po 31. 3. 1976 je bilo uplenjenih 8, poginulih 26, med njimi 10 brejih koz, zato je tudi že odšteti 10 mladičev.

Za lovišče LD Dovje pa se jih od planiranih odšteje že 8.

Pri planiranju odstrela je štab upošteval tudi prehodne gamse – avstrijske in bo jeseni treba poseči tudi med te v I. starostnem razredu.

Zadnji zaradi garij poginuli gamsi so bili najdeni že blizu lovišča Triglav, to je na področju Tabel med vasjo Belca in Martuljek. Na srečo pa omenjeni lovišči razmejuje reka Sava ter glavna cesta in je majhna možnost, da bi ju gamsi prečkali.

Vsi odstreljeni in poginuli garjavi gamsi so dali zelo zanimive in hkrati važne podatke našemu Inštitutu v Ljubljani in seveda posredno nam lovcem. Pri vseh živalih smo ugotavljali spol, težo, starost in ali so koze vodile mladiče.

Zaključki so naslednji:

Vse telesno šibke koze, nad devet let stare, ki so vodile telesno podprečne mladiče, so bile garjave, enako tudi mladiči. Zanimivo je, da so bile od četrtega do devetega leta starosti samo tri koze garjave. Koze, ki so bile na kakršenkoli način brez mladičev, so bile zdrave in je bila njih teža od 4 do 7 kg večja od vodečih. Prav tako smo ugotovili, da gamsje koze dojijo do novega leta in tudi dlje, kar da misliti, da je prav v času zatiranja boleznih treba najprej, že v rani jeseni, poseči po telesno šibkih mladičih. Iz strukture garjavih gamsov je razvidno, kako močno so podvržene boleznim prav koze, saj so obremenjene od maja do konca leta z dojenjem, nato pa še z brejostjo. Znano je, da take obremenitve ni pri srnjadi in ne pri jelenjadi, saj srne in košute nehajo dojeti v septembru. Nujno je torej,

Motiv iz lovišča LD Smrekovec, na območju celjske zveze

Foto I. Napotnik

da bi gamsji kozi vsako drugo leto odstrelili mladiča že v rani jeseni. Le koze, ki bi eno leto počivale, bi lahko imele močne in odporne mladiče.

Lovci bi se morali zavedati, da je pri gamsih v spolnem razmerju 1 : 1 prirastek 40 %, če pa je spolno razmerje v korist koz, je prirastek še večji. Že prva ostrá zima vzame do polovice mladičev. Zakaj pustimo, da telesno šibki mladiči izčrpavajo kozo do novega leta, nazadnje pa poginejo! Gamsovka v svoji življenjski dobi povrže do 10 in več mladičev.

Pri preprečevanju gamsjih garij je potrebna dosledna disciplina, in sicer:

Vse odstreljene in poginule garjave gamse je nujno treba sežgati. Lovišče mora biti pod stalno kontrolo. Izločati je treba vse sumljive, bolne in telesno oslabele gamse neglede na lovno dobo. Pri iztrebljanju garjavih gamsov je nujno treba uporabljati zaščitne gumijaste rokavice, ker se pršice zarijejo tudi v človekovo kožo in povzročajo neprijetne srbenje. Za prenašanje garjavih gamsov je nujno uporabljati polivinilaste vreče.

Preventivni ukrepi

Nujno je urediti spolno razmerje in starostno strukturo. Prevelik stalež je treba znižati tako, da ne bo presegal 5 živali na 100 ha. Pri redukciji staleža je najprej treba izločiti telesno šibke, podpoprečne živali, ne glede na trofejo.

Iz vseh navedenih podatkov je razvidno, da je bilo v lovišču LD Kranjska gora najmanj 300 gamsov. Odstrel v letih 1957 do 1972 je bil le 5 %, kar je za ugodno sončno in senčno lego lovišča, kjer ni plazov in če so poleg tega še mile zime, odločno premajhen. Če seštejemo odstreljene in poginule gamse na področju Belce obeh LD po 1. januarju 1976, ugotovimo, da je bilo na okuženih ca. 800 ha od skupno 134 gamsov kar 74 garjavih. Od ostalih 60 živali, ki so bile negativne, pa je bilo 40 % močno okuženih s pljučnimi zajedavci in s podpoprečno telesno težo.

Končno torej ugotavljamo, da sta bili z namnožitvijo telesno šibkih gamsov porušena spolno razmerje in starostna struktura. Življenjski pogoji se iz leta v leto slabšajo. Zaraščajo se planinski pašniki in nad gozdno mejo ruševje zarašča zadnje jase. V zadnjih 10 letih se je močno razmnožila tudi jelenjad, ki jemlje življenjski prostor tako gamsom kakor srnjadi.

Posebno je zanimivo, da so se gar-

je pojavile po letu 1973, ko so na Tromeji Avstriji urejali smučišče in montirali žičnice. Gamsi so se morali umakniti iz letnega bivališča severne strani na južno stran, ki je popolnoma gozdnata. Zelo majhen del površine, ca. 40 ha tik za vasjo Rateče, ima delne pogoje za prezimovanje. Na tej majhni površini smo pred izbruhom garij našli od 20 do 25 gamsov.

Za zaključek lahko rečemo, da smo se v Sloveniji prvič spopadli s to nevarno kužno boleznijo. Dosegli smo, da se bolezen ne širi tako hitro, kot so nam napovedali Avstriji (25 km na leto). Uspeh zatiranja bolezni bi bil lahko boljši, če bi poznali realni stalež. Preventivni odstrel pa bi moral biti ravno obraten odstrelu šestnajstih let nazaj, to je 3 koze na 1 kozla, ter večji poseg v razred mladih, predvsem mladičev. Tako razmerje je pokazala sama narava oziroma struktura garjavih.

Presenetljiva je ugotovitev, da je sedaj na sektorju I, kjer je bil leta 1973 izvršen totalni odstrel, 6 gamsov, na sektorju II pa že nad 20.

Opomba:

Štab za preprečevanje gamskih garij je imel na vpogled članek »Herod v Dolini«, preden nam je pisec A. Mertelj poslal svoj članek.

Uredništvo

Enkratno doživetje

Tone Ožbolt

Dogodek je resničen. Zapisal sem ga po pripovedovanju dolgoletnega poklicnega lovca Alojzija Kovačiča-Sine-ta in Draga Ožbolta, ki sta oba člana Lovske družine Osilnica. Avtor

Bilo je okrog treh popoldne. Vroče avgustovo sonce je močno žgalo. Razgreti od vročine, še bolj pa od

zanimivega pogovora smo stali na dvorišču in se kdaj pa kdaj ozrli v goro, na katero se je po jasnem nebu počasi spuščalo sonce proti zahodu.

Drago in Sine sta postajala nemirna, zakaj Drago je imel le še en dan dopusta. Drug drugega sta za-

čela priganjati. »Le kam se jima tako mudi?« sem pomislil. A kaj bi, že po naravi sta takšna, živa, brez obstanka in naglih odločitev. Nisem ju hotel več zadrževati. Izročil sem jima fotoaparatus teleobjektivom in že sta mi izginila izpred oči.

Hitro sta bila v lovišču in že sta se bližala visoki preži, kjer sta nameravala čakati, opazovati in tudi fotografirati divjad. Seveda so ju opazile šoje in ju izdajale s svojim vreščanjem. Nemirno so se spreletavale z drevesa na drevo in kričale, kakor da bi ju hotele odgnati. Pred njima se je iz trave dvignila jata golobov in grlic, zletela na gozdni parobek, posedla po vejah in začela grliti.

Sredi velikega leskovega grma stoji mogočna, košata lipa, z razraslimi vrhovi. Na njej je visoka preža. Smuknila sta v grm in se po lestvi povzpela na čakališče. Na pod preže sta odložila in razporedila lovske pripomočke in sedla vsak na svojo klopco. Sine je segel v žep po cigareto in vžigalico. Pozneje ne bo smel več prižgati in kaditi, ker bi ju sicer divjad dobila v nos in čakanje bi bilo zaman. Dim se je potegnil čez senožet proti jugu. »Kakor nalašč, odličen veter imava,« je zašepetal Sine, »ker divjad prihaja na krmišče s severne strani.«

Izdajalke šoje so se medtem pomirile in utihnile. Spuščale so se na senožet, kjer je bilo natreseno nekaj koruznega zrnja. Potem so tja priletele še grlice in golobje.

Drago je pogledal na uro. Štiri. Zdelo se mu je še prezgodaj, da bi izstopilo kaj kosmatega. A čuj! Nekje v gozdu je počila suha veja, zašumelo je, potem pa vse utihnilo. Čez čas je bilo slišati razločnejše šelestenje suhega listja, pokanje suhljadi in stopicanje. Nato zopet tišina. Potem pa se je utrgalo šumenje, a na robu gozda vse utihne. Lovca zagledata divjo svinjo, ki kot okamnela stoji v goščavi na robu jase. Kakšna previdnost!

Opazuje in posluša. Vse je mirno in tiho. Počasi se le ozre nazaj, rahlo zarunka in krene na senožen. Za njo se potegne šest pujskov. Le nekaj korakov proč se prikaže druga svinja, tudi s šestimi mladiči. Prvi družini se v gosjem redu priključi druga družina in trava se razgrinja na obeh straneh kolone štirinajstih živali. Ustavijo se kakih štirideset korakov od preže. Z rilci brskajo po tleh, iščejo hrano, hrustajo in cmokajo. Vodeči svinji od časa do časa dvigneta glavo, poslušata in oprezata levo, desno.

Tedaj v gozdu naenkrat vekanje in godrnjanje. Lovca postaneta še pozornejša. Vek se spreminja v rjojenje in se naglo bliža. Na istem mestu, kjer sta se prej pojavili svinji, sedaj lovca zagledata medvedko. Tudi ona se previdno ustavi na robu goščave in opreza. Za njo se prikažeta njena mladiča, ki že zopet začneta vekati in se zaletavati pod mater. Mati-medvedka ima dokaj potrpljenja. Ne meneč se za svoja mladiča, opazuje prašičji trop, preudarja in končno krene tudi ona na jaso, proti krmišču. A se ustavi, kakor da se je premislila. Eden od medvedkov ne neha biti vsiljiv. Neprestano ji je ob nogah, zaganja se ji v trebuh in z gobčkom išče dojke. Naenkrat se mu posreči, vendar je moral mamo preveč uščipniti, ker je zarohnela, se vitko zasukala, dvignila šapo in mladiču primazala zaušnico, da se je zvalil po tleh in začel silovito vekati.

Takrat se razburi tudi večja svinja, češ še pri jedi ni miru. Puhne in pujski kakor odsekano na njen znak popadajo ter se poskrijejo v travo. Svinja vsa srborita huščne proti medvedki in spotoma podre vsiljivega medvedka, ki se je z vikom in krikom takoj pobral na noge. Svinja in medvedka se nekaj časa jezno gledata. Nastane zmeden preplah. Vsi navzoči gledajo in strmijo v materi. Toda obvladata se

in do spopada ne pride. Godrnjanje, runkanje in puhanje se unese. Drago je že od prihoda prašičev nenehno obračal kamero, šklocal in napravil več posnetkov.

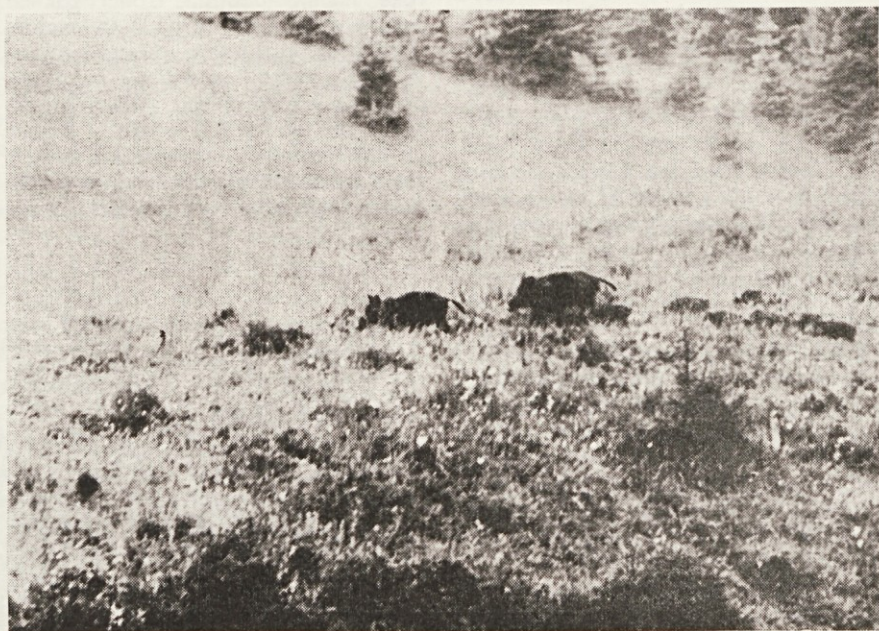
Ampak koruza je pretrda za mlečno zobovje nežnih medvedkov. Mleka hočeta. Sedaj medvedka usliši cvilečo prošnjo. Sede k smreki, kakih petdeset korakov od preže, se nagne nazaj in kot ljubeča mati nastavi prsi mladičema. Oba se stisneta k njej in začneta sesati. Objame ju s prednjima šapama, ju stisne k sebi in tako drži ves čas dojenja.

Takega prizora Drago in Sine, izkušena lovca, še nikdar nista videla, najbrž pa še noben lovec.

Drago si je prizadeval, da bi ta enkratni dogodek ovekovečil s kamero. Toda ni mu uspelo. Šklepanje aparata je zaslišala tudi medvedka, se mahoma dvignila, spustila mladiča in z njima brundajoč izginila v gozd.

Lovca sta se spogledala, se zadovoljno muzala, a se hkrati jezila, ker jima medvedka z mladičema v naročju ni pozirala na odprti jasi, da bi prizor lahko zadovoljivo posnela. Obsedela sta na preži in še nekaj časa opazovala prašičji podmladek, ki se je skoraj pod njima prerival za koruzna zrna.

Šele ko je mrak začel požirati gozd in senožen, sta se lovca dvignila in odšla domov, nagrajena z enkratnim doživetjem.

Ko se ženi rdeči srnjak

Mirko Kelih, član slovenskega Kluba prijateljev lova v Celovcu

Ciklame rdeče so zadehtele,
ljubezen v srcu gori,
kako vroči poletni so dnevi,
ah, meni se ženit mudi.

Iz pesmi Leopolda Severja
»Srnjakova ženitev«

Rad zahajam k Tončiju, poklicnemu lovcu in svojemu lovskemu učitelju. Vselej, kadar sem pri njem, kramlja-va o lovu, če pa je le mogoče, me vzame s seboj na lov. Največ sem se naučil loviti pri njem in lahko rečem, da je zame najboljši lovec, kar jih poznam – pravi gojitelj in izvrsten poznavalec divjadi. Včasih sem se čudil, ko je kar na prvi pogled znal oceniti divjad: »To je mlad srnjak, star tri leta« ali »To je mlada srna«, pa naj je bilo pozimi ali poleti. Ne-koč, ko sva v lovišču sedela na preži in si je on zapisoval srnjad za po-znejši odstrel, mi reče: »Govoril sem s svojim gospodarjem in dovolil mi je, da lahko pri meni upleniš svojega prvega srnjaka – gumbarja.« Zelo sem se razveselil te novice in bil sem srečen, da mi bo prav on pokazal, kako se vešč lovec obnaša tudi po strelu. Menil je, da bo za to najpri-mernejši čas srnjega prska konec ju-lija ali v začetku avgusta. In je še dodal, da si puško lahko kar pri njem izposodim.

Ko je omenil puško, se mi je nasmeh-nil, ker je dobro vedel, da imam še zmeraj veliko spoštovanje pred nje-govo razantno bokarico. Pa tudi sam sem nehote pomislil na dan, ko sem na strelišču prvič pomeril z njegovo puško v tarčo. Ko sem sprožil, me je tako usekala, da se mi je sredi dima zdelo, ko da bi me bil brcnil vol. Čutil sem udarec po vsem telesu in videlo se mi je, da mi je sezulo čev-lje. Ves blede in preplašen sem ga mrmraje vprašal, kako da more stre-ljati s tako puško. Pa mi je mirno odgovoril, da je pri strelu sploh ne čuti.

Ker še zmeraj nisem imel svoje lovske puške, sem že na preži živčno pre-mišljeval, kje bi si lahko izposodil kaj primernega. Zares nisem maral vzeti v roke orožja, ki sem se ga še vedno bal. Spomnil sem se na tasta Gašperja in na njegov »štuc«, ki ga je malo pred tem razkazoval in mi ga tudi ponudil v posojilo.

V naslednjih dneh sem jo mahnil h Gašperju po repetirko. Ko sem mu

vse razložil, mi jo je rad posodil, pa tudi s strelivom me je dobro za-ložil in še dodal, naj puško preizku-sim, preden grem na srnjaka, da bom potem tudi dobro zadel. Tako sem se peljal še k svojemu lovskemu prija-telju Pepiju v Korte, tam sva puško preizkusila in ugotovila, da dobro strelja. Preden sem odšel, mi je Pepi želel dober pogled.

Začetek avgusta pa sem že dobil od Tončija pošto, naj brž pridem na srnjaka in da ima že tri gumbarje »pripravljene«, tako da bova prav gotovo enega uplenila.

V četrtek, 9. avgusta, sem se popol-dne odpeljal iz Celovca. Brez obo-tavljanja sva jo mahnila na vrh, menil je, da bo zvečer srnjak tam izstopil. Zlezla sva na prežo v košatem bo-rovcu in pred nama se je razprostrlo veliko močvirje, poraščeno s precej visoko travo in z grmovjem – kakor nalašč za srnjad v tem vročem času. Bližal se je večer.

Sonce je poslednjič poslalo svoje po-letne žarke skozi vejave smrek in drozg je počasi odpel kitico svoje pesmi. Večerke ptice so začele z me-lanholičnimi glasovi klicati v bližajo-čo se noč. Nenadoma izstopi iz gr-movja na planoto, oddaljeno kakih 150 metrov, neka srnjad. Tonči hitro seže po daljnogled in že ugotovi:

»Mirko, ta je pa tvoji!«

Srce mi začne utripati, kot bi tolklo kladivo v zvonu, in zdi se mi, da me roke nočejo ubogati. Tonči zakliče nekajkrat na list. Srnjak jo mahne naravnost proti nama, pa obstoji, ka-kih 100 metrov oddaljen, in gleda previdno na vse strani. Naslonim pu-škino cev na ograjo preže – najbrž usodna napaka – in sprožim. Srnjak skoči in po nekaj skokih zgine v go-ščavi. Pogledam Tončija. Jeclja je ga

in ves prestrašen vprašam, če sem res popolnoma zgrešil. Prikima. Zobje mi začnejo šklepetati, kot bi bil hud mraz. Kolena se mi tresejo, ko lezeva s preže. Greva na nastrel: nikjer ni videti nobene dlake in nič krvi.

Docela sem ga torej zgrešil. Bil sem precej nesrečen spričo smole. Nikakor se nisem mogel sprijazniti s tem, da sem zgrešil, in ven in ven sem pre-mišljeval, kaj sem napačnega storil. Tonči me je pa hitro potolažil:

»Jutri zjutraj greva na drugega. Kaj takega se lahko pripeti vsak dan tudi izkušenemu lovcu. Važno je, da ni ranjen.«

Zjutraj sva bila ob pol štirih spet pokonci, le da sva se tokrat peljala na lov v dolino. Ko se je začelo svi-tati, sva sedela na preži v košati smreki. Rahle meglice so v jutranjem hladu vstajale s polj in se razblijale v višavi. Nedaleč od preže sva uzrla srno z mladičem. Tudi prvi jutranji ptiči so se posamič oglašali in na-znanjali, da se narava prebuja. Bilo je očarljivo jutro, polno nove svežosti in pričakovanj.

Tonči zapivka na list – vabljev glas, poln nežnosti. V tistem jutru je sko-raj preglasen. Zdi se mi, da zveni po vsej dolini. Pomislim na ženina, ki se bo najbrž prestrašil in zbežal, ker ga nevesta že v ranem jutru kliče na ženitovanje. Pa ni bilo tako: naravnost proti kraju je prišel, od koder je za-pel klic. Takrat pa počí, strel doni kot strela in buč se noče razbežati v daljavo...

Srnjak leži mrtev v rosni travi. Zad-nje meglice v prvih žarkih sonca se razgubljajo. Ves srečen se zahvalim Tončiju za lovski blagor. On pa mi čestita za prvi plen, z zeleno vejico, omočeno v srnjakovi krvi. Vesel je in ponosen kakor jaz.

Po lovskem svetu

Ljubezen namesto smrti

Odlomek iz knjige Revir brez mej

Rudolf Luskač – prevedel Aleksander Pajtler

II.

K domu doktorja Kazanceva v Belomorsku spada velik vrt z ribnikom. Ribnik napaja potok iz gozda, ga čez umetno kaskado zopet zapušča, teče po lokah in se izliva v naslednje jezerce.

V ribniku je Kazancev gojil ribe in race. Ribnik ni pritegoval pozornosti, saj je bilo več podobnih v mestu.

Nekega dne pa so se začeli ob vrtu ustavljati ljudje. Nekaj je vzbujalo pozornost. Niso bile to pisane race niti ribe, ampak – labodka. Race se ponosnemu in impozantnemu ptiču niso bližale, pa tudi labodka jim ni posvečala prevelike pozornosti. Takoj prvi dan, ko se je labodka pojavila na ribniku, se je našel prepirljiv racak, kričač in nagajivec, zaplaval ji je korajžno naproti in jo ozmerjal, dvignil se je celo iz vode in predrzno zaplahutal s perutmi. Labodka je dvignila glavo, zvila vrat v vprašaj in v naslednjem trenutku bliskovito kljunila po predrznežu. Pretkani racak je namero opazil in se silnemu udarcu delno umaknil pod vodo. Zaradi udarca mu je kmalu pošla sapa, pojavil se je zopet na površini in glasno kričeč zbežal. Tako mu je kar prvi dan prešla želja, dražiti z uličnimi manirami resno ptico.

Znanci so spraševali, odkod novi gost na ribniku. Doktor jim je rad razlagal prigodo z Ondskega jezera. Poznate jo.

Naj še dodam, kaj se je zgodilo, ko smo ranjeno ptico prinesli v vas Senžovo.

Labodka je ob hitri pomoči doktorja Kazanceva in Kantilena ostala pri življenju. Veterinarja sta spremenila kuhinjo v operacijsko sobo. Veliko rano, kjer so se videla gola rebra in celo del pljuč, sta zakrpala in povila život s trdno obvezo. Operirala sta na mojo izrecno željo, zato mi niso bile prihranjene razne opazke. Da je njuno delo zdraviti konje, pse in

krave, sta me zbadala. Prašičem se napiše recept za klavnico, raznim ptičem je pa najučinkovitejše zdravilo oster nož ali puška.

»Ne drži popolnoma,« se je pravljaj Valentin Pavlovič Kazancev, »pred kratkim sem operiral pava, ki ga je pes zdelal. Zdravim mačko in medveda v živalskem vrtu. Razumem, da vam je ta lepa ptica razburila nimrodsko dušo, ki sočustvuje z živimi bitji. Pokažem vam, da mi karelijski lovci nismo samo strelci – bum, bac, samo da pada, kar leti, beži in plava po širnem svetu. Vašo belo lepotico bova postavila zopet na njene lepe črne noge. Lahko se zanesete!«

Pravzaprav ne vem, zakaj se toliko brigam za tega ptiča. Podaljšal sem si celo službeno bivanje v Belomorsku za teden dni, na račun dopusta. Skrbel sem za labodko po veterinarjevih nasvetih. Hitro se je name navajala. Že čez tri dni me je pozdravljala s tihim gaganjem in se rahlo branila le, ko sem jo silil z zdravilom. Sedel sem cele ure pri njej in opazoval njene gibe. Pustila se je gladiti po glavi in vratu in na moje veliko veselje mi je naslanjala vrat ob ramo in se nežno oglašala. Hitro je okrevala, peti dan je že hodila. Kolebavo se je sprehajala po »bolniški sobi«, kot sem imenoval majhno komoro. Šesti dan jo je zdravnik prevezal in ugotovil, da se rana dobro celi. Naslednji dan sem moral odpotovati. Ločil sem se z Mino, tako sem krstil labodko. Vzel sem njeno glavo v dlani in si jo pritisnil k obličju, točno tako kot svoj čas v čolnu. Doktor Kazancev je stal ob meni in pomembno kimal z glavo: »Zdi se mi, da se tudi med divjimi labodi pojavljajo razni značaji. Vi ste to takoj na začetku pravilno presodili. Mogoče vas je takrat v čolnu premagala sentimentalnost, vsekakor je zanimivo, da vam je labodka takoj zaupala. Kdo ve, kaj tiči v teh pticah. Niti živaloslovci še ne poznajo popolnoma njihovih navad. Zakaj pojejo pri umiranju?

So strogo enozakonske, kak samec žaluje do propada za zgubljeno izvoljenko. Drugi zopet si kmalu najde drugo družico – kot pri ljudeh. Znajo šteti, ločijo parna števila od neparnih. Nekateri labodi so prepirljivi in nevarni, drugi zopet skoraj nežni... Kaže se osebnost... Glejte, vaša labodka iz vrste pojočih labodov, za katere trde, da so posebno divji, je postala v nekaj dneh krotka kot mačka in ne skriva ženske nature. Prav zanima me, če bo žalovala za vami.«

»Žalovala? To pretiravate!« sem se zasmel.

»Slišal sem, da se udomačeni labodi tako navadijo na določeno osebo, da sploh ne jedo, če je ne vidi. Upam, da Mini niste tako prirasli k srcu...«

Čez teden dni sem dobil pismo od Kazanceva. Labodka da žaluje za menoj. Nekaj dni ni jedla, bila je nedostopna in zla. Še vedno da je močno razdražljiva in da me često kliče.

Na srečo se mi je zopet nudila možnost potovati službeno na sever in tako sem se oglasil nena povedan pri veterinarju. Ni ga bilo doma in žena mi je veselo povedala, da je Mina že skoraj povsem okrevala.

»Kar pojdite, Rudolf Rudolfovič, na vrt... le pojdite,« me je priganjala veselo.

Nisem si dal dvakrat reči in sem se odpravil čez dvorišče na vrt. Med drevesi se je lesketala ribnikova gladina, v bližini se je oglašalo čebetanje rac in okoli ušes so mi zabrenčale čebele. Da se umaknem bolečim želom, sem napravil ovinek okoli uljnaka. Preden sem se približal ribniku, se je naenkrat oglasilo gromko trobljenje in že sem zagledal labodko.

»Mina, Mina!« sem zaklical in tekel k vodi.

Labodka me je morala že prej zagledati, kajti plavala je na vso moč k bregu.

Mahal sem v pozdrav in klical. S seboj sem nosil vrečko s pecivom.

Labodica na gnezdu

Foto Fr. Gyuran

Mina mi je gruleč odgovarjala. Kmalu je bila pri meni. Prvič sem jo videl vzradoščeno. Nasršila je belo perje, dvignila – aha, ni še popolnoma zdrava – samo eno perut in močno prikimavala z glavo. Sklonil sem se k njej in kot po navadi pritisknil obraz k njeni glavi. No, pa se mi je zgodilo!

Mina je odprla rumeni kljun s kakor oglje črnim koncem in uščipnila v uho, popustila in ponovno pritisknila.

Zasikal sem od bolečine in v bojazni, da ne izgubim še kos ušesa, popolnoma obmiroval. Tako sem nazorno spoznal, kako burno pozdravlja labod človeka, po katerem hrepeni.

»To je pozdravljanje, to je pozdravljanje,« se je oglasilo za mano. Veterinarjeva žena je prišla na vrt, da vidi najino srečanje. Prisrčno se je smejala mojemu rdečemu ušesu. Po ščipanju je sledilo trenje glave ob mojo ramo in roke in šele nato je prilezla Mina iz vode. Trajalo je, preden se je pomirila in mi začela jesti pecivo iz roke.

Do večera sem presedel z operjeno lepoticco na vrtu. Odšla je nekajkrat v vodo, si čehljala perje in zopet prišla na breg, mi previdno oključevala prste in dlani ter nekaj klepetala. Škoda, da ne razumem ptičje govorice. Le kaj mi je pripovedovala?

Zvečer, kar se je dalo ugotoviti samo po uri, kajti bele noči so že močno napredovale, se je vrnil

zdravnik. Gromko me je pozdravil in me takoj vprašal, kaj menim o pacientki.

»Nabira sil,« je ugotavljal.

»To sem občutil na lastni koži,« sem pritrdil, »toliko da mi ni odtrgala ušesa.«

»Prav se vam godi, labodji ljubček,« se je smejal doktor, »ko odidete, bo z njo zopet križ. Najbolje bi naredili, če jo vzamete s seboj...«

»Da, in za čofotanje ji prepustim banjo v kopalnici,« sem smeje se soglašal.

»Vidim, da ne bo nič, držal sem besedo, zdravim jo in ostala mi bo na vratu,« se je razočarano razžalostil Valentin Pavlovič. Žena pa je pomežiknila in dodala:

»Kar tiho bodi, tudi tebi je Mina prirasla k srcu...«

»Že, že, a ko hrepeni po Rudolfu, saj veš, ni hotela niti hrane od mene.«

»Bo že postala pametna in se navadila tudi nate,« je zatrdila gospodinja.

»Navaditi se bo morala, toda ljubila bo samo svojega rešitelja. Ti labodi so zvesti kot psi. Vladala bo na vrtu, kajti dvomim, da se ji bo krilo kdaj toliko pozdravilo, da bi lahko poletela z družicami.«

»In kaj bo z njo pozimi?«

»Nič posebnega. Prvič vzdrži nekaj mraza in drugič ima svojo kočico, na katero je že navajena. Slabše bo, mislim, na jesen, ko bo dvigovala glavo k nebu, kjer bodo letele

njene tovarišice proti jugu. To bo klicanja in žalosti!«

»A kaj šele na spomlad, ko se labodi ženijo,« sem pripomnil.

»Ah, to bo zanimivo. Poznam nekoliko navade teh ptičev in vem, da malo teh lepotic ostane samih.

Vedno se najdejo v njihovih jatah vdovci in mladi samci. Kaj vem kako, mogoče živijo samci dlje ali jih je enostavno več, često se pred parjenjem odigravajo srditi boji med njimi. Tekmeca z vso močjo naproti. Bliže sta, hitreje veslata, ... dvigneta peruti in iz grl se glasijo grozeče fanfare. V trenutku, ko se zaletita, se dvigneta iz vode, da voda škropi in se peni. Padajo težki udarci kril, vrat na vrat, obdelujeta se s kljunoma, da perje frči, kakor da bi se vzglavnik raztrgal. Bojevnika se vrtita v krogu po vodi, dobro vedoč, da bo izid odvisen od tega, kdo bo koga zgrabil za tilnik. Čim se to zgodi, je boja konec. Močnejši razkljuva nasprotniku hrbet, ga zagradi za glavo in jo tišči tako dolgo pod vodo, da je nasprotnik utopljen... To so, Rudolf Rudolfovič, tako besne borbe za samico, da se človeku upira in ima sto želja poseči vmes s puško. Ampak to so zakoni prirode...«

»To mora biti res razburljivo,« sem povzel, »izplačalo bi se to spomladati ogledati.«

»Da, to se res izplača,« je pritrdil Kazancev, »poleg tega si lahko nastreljate rac in divjih gosi in tu so tudi dobra rastišča ruševcev in velikih petelinov. Ampak pridite vsaj za teden. Kdo ve, kdaj vaša Mina privabi ženina. Labodji samci se dajo radi priklicati in niso nič kaj sramežljivi. Mislim, da se Mini posreči. Lahko se zgodi, da bo ob letu na našem ribniku že cela labodja družina. Kaj pravite k temu?«

»Zdaj vidite,« me je prehitela doktorjeva žena, »kakšne plane kuje moj mož. Vzgaiališče labodov hoče napraviti. Naj še reče, da mu niso dragi.«

»Ima tilnik beli moja mila
kot zapadli sneg,
dan za dnem prepeva
in razlega se njen smeh...«

si je zapel z zvočnim baritonom
Kazancev in se v plesnem koraku
nekajkrat zavrtel.

»Glej ga, poln je navdušenja ob
sami misli na labodjo družino,« se
je smejala gostiteljica.

»Vzgoja divjih labodov pevcev, to
bi bila zanimiva znanstvena ak-
cija...« se je šalil veterinar, a kdo
ve, če ni mislil resno.

»Torej, labodi ne pojejo samo pri
umiranju, ampak tudi ob drugih
priložnostih: ob dobrem razpolo-
ženju, pri snubitvenih tekmah, se-
litvi...« sem ugibal.

»Točno, a njihova najpretrslji-
vejša pesem se oglasi le, ko se jim
bliža smrt,« je razlagal Kazancev,
pomolčal trenutek in se očitajoče
obrnil k meni. »In zaradi tega ste,
Rudolf Rudolfovič, pravzaprav pri-
šli, ali ne? Hoteli ste videti in sli-
šati umirajočega laboda. Zanimala
vas je njihova smrt.«

Nekoliko v zadregi sem zabrundal:
»Vsekakor, toda pod vplivom vaših
nekdanjih pripomb bi to vsakogar
zanimalo.«

»In zgodilo se je popolnoma dru-
gače...«

»Stokrat lepše,« sem zaklical, »sicer
ne vem, kako umirajo labodi, a mi
tega ni žal. Pridobil sem si naklo-
njenost labodke – in to je ne-
kaj, kar ne bom nikoli pozabil.«

»Torej namesto smrti – ljubezen. To
mi ugaja!« je Kazancev zadovolj-
no zaključil.

»Ali brez vaše pomoči bi tega ne
bilo,« sem se poklonil veterinarju.

»Človek stori, kar je v njegovih
močeh.«

»Slišite?« naju je prekinila doktor-
jeva soproga in kazala proti rib-
niku. Slišal se je zategli zvonki
glas. Labodka je klicala.

Šel sem k ribniku. Blizu obrežja je
plavala Mina z visoko dvignjeno

glavo. Ozirala se je do temno
modre nebesne obloge, na katero
je noč že nanašala srebrno sive po-
vleke. Visoko nad nami so pluli
drobni pernati oblački... Mina jih
je poznala od blizu, saj je često
plula v njihovi bližini in zopet se
ji je zahotelo gledati od zgoraj na
zrcalno gladino jezera, zibelko la-
bodov. Zopet se je oglasilo njeno
ganljivo klicanje. Nato se je po-
časi obrnila in priplula k meni.

Ob obali je nategnila vrat. Vzel
sem njeno glavo v dlani in jo glad-
dil, a ona je tiho ščebetala. Le kaj
je hotela povedati? Mogoče je to-
žila, ker je ostala sama, brez-
močna, priklenjena na zemljo?

Saj je bila pomlad v vsej njeni mo-
či in selitev labodov z juga še ni
bila pri kraju. Kaj če bi to njeno
klicanje našlo odmev v azurnih ob-
logah in bi se s karelskega neba
pojaval osamel ženin?

Iz vsega srca bi ji to želel...

Dvanaajst dni po odhodu v Lenin-
grad sem zopet dobil od Kazan-
ceva pismo. Vrstice so bile tu in
tam razmetane, kar je govorilo o
posebnem stanju pisca. Ko sem
prečital, sem razumel.

V pismu je pisalo:

»Dragi prijatelj labodov,
sem s prijatelji v hrupnem razpolo-
ženju... Slavimo poroko!... S te-
žavo ravnam vrstice...«

Svatba je neobičajna – labodja!

Da, vaša in naša Mina si je pri-
klicala ženina. Ni priletel, kot ste
predvidevali, iz sinjih višin, ha, ha,
prišlapal je peš. Ubogi pešec torej
in še močno oskuben povrhu. Je to
mlad samec, ki je najbrž podlegel
v tekmi za samico. Ima razklan
hrbet, odrgnjen vrat, poškodovano
perut. Posrečilo se mu je vsaj uiti.
Gotovo je rabil nekaj časa, da si je
opomogel. Do bližnjega jezera je
lahko prišel samo peš in od tam je
priplaval k nam po potoku. Žena je
bila ravno na vrtu, ko je zaslišala
polglasno trobljenje. Labod se je

previdno bližal, verjetno se je bal
tekmeča. Žena je stopila za cvet-
lični grm in opazovala. Končno se
je labod le prikazal pod kaskado
potočka, ki teče iz ribnika. Čez to
oviro pa ni mogel. Po mnogih po-
skusih je zlezal na breg in skušal
oviro obiti. Tu pa je naletel na
plot. Kakšno srečanje je bilo, ko
se je Mina ob plotu približala že-
ninu. Ves vznemirjen je gagal in
kljuval po latah. Končno se je zo-
pet odpravil k potoku. Sedaj je
žena velikodušno priskočila na po-
moč. Izbila je nekaj lat v plotu in
ko se je labod zopet vrnil k ograj-
ji, je – čeprav praviho, da je lju-
bezen slepa – našel odprtino. Kar
je bilo potem, vam bo moja žena
osebno povedala. Še danes je ga-
njena.

Slavimo torej labodjo poroko!
Pridite hitro, dragi Rudolf Rudolf-
ovič, da doživite veselje tega do-
godka!

Vas prisrčno pozdravlja vaš dok-
tor Kazancev s soprogo.»

Radosten in ganjen sem odložil
pismo in se zatopil v koledar.
Kako je z naslednjim službenim po-
tovanjem? Skombiniral sem naj-
boljšo možnost. Čez teden dni sem
se s »Polarno strelo« odpeljal v
deželo jezer in lesov, v Karelijo.

Konec

Lovski oprtnik

Brez uvidevnosti!

Bila je sobota, 5. junija 1976. V avtobusu, ki je okoli 13. ure vozil od Medvod proti Vižmarjem, je tam spredaj ob vozniku nenadoma zaklical ženski glas: »Raca, račke!« Voznik je pritisnil na zavoro in avtobus se je ustavil tik pred divjo raco s sedmimi račkami. Bile so prav majhne, pred kratkim izležene. Raca jih je najbrž izvalila na bližnji njivi ali pa celo v precej oddaljenem gozdu in jih vodila k Savi. K vodi pa je mogoče samo čez cesto.

Potniki v avtobusu so začudeni in presenečeni ob ganljivem prizoru. Raca mlakarica z račkami pred avtobusom pride čez polovico ceste, a sredi ceste se mora ustaviti. Pred njo je bila pregraja mimo hitečih avtomobilov. Raca s svojimi neobgljenimi otročiči nekaj časa čaka, se priklanja in prosi. Toda vozniki v železnih škatlah neusmiljeno hite

mimo. Raca spozna, da zanjo in njene ni prehoda. Obrne se pred avtobusom in pove svoje mladičke nazaj v travo, od koder je prišla.

Avtobus z uvidevnim voznikom je nadaljeval pot proti Ljubljani.

Raca in njene račke pa so gotovo še isti dan poskušale čez cesto, kajti nagon jih vleče k vodi, k njihovu osnovnemu elementu. Vprašanje pa je, če zaradi neuidevnosti voznikov ljubka družinica ni končala pod kolesi.

France Cvenkel

Uspehi lendavskih miličnikov

O prekmurskih loviščih lovci na splošno veliko vedo, saj je bil že marsikateri naš gost ali celo član naših lovskih družin. Tokrat ne mislim pisati o bogastvu narave in pravih lovcih, pač pa o divjih lovcih, ki še vedno ropajo po naših loviščih, ki ne poznajo lovopustov in so brez lovske etike.

Marsikateri lovec se bo začudil ob objavljenih fotografijah zaplenjenega orožja in trofej. Sem lovec in miličnik. V našem kolektivu je več lovcev, ki vsi sodelujemo pri za-

tiranju divjega lova. Pred nekaj leti sem že pisal o uspehih lendavskih miličnikov, ki so odkrili več divjih lovcev, jim pobrali raznovrstno orožje na območju LD Petišovci in LD Dobrovnik. Tokrat pa je bila akcija usmerjena v Dolnji in Gornji Lakoš ter v Nedelico. Zanimivo je, da so nekateri že znani večkratni povratniki. Ponovno so bili prijeti, ker so zopet posedovali orožje ter z njim nezakonito lovili.

Samo enemu nepoboljšljivemu divjemu lovcu Ignacu Jaklinu iz Nedelice smo 1. in 2. junija letos odvzeli 8 srnjačjih rogovi in dvoje jelenjih. Odveč bi bilo posebej razlagati, kaj vse je počel v lovišču LD Velika Polana in v lovišču Fazan, Belinci. Večkrat sem sam sodeloval pri zasledovanju tega divjega lovca, vendar se nam je vedno spretno izmuznil. Lovci in miličniki pa smo si rekli: »Jaklin bo prišel v našo cerkev k maši in takrat ga bomo spovedali.« Uspeli smo, Jaklin se je ujel. A ne samo on. Z njim vred tudi Ignac Raduha, ki je bil prav tako že večkrat obravnavan zaradi nezakonitega lova. Pri njem sicer nismo našli trofej, pač pa neprijavljeno puško. Že pred leti smo mu eno odvzeli, lani pa kar dve in letos je imel puško že spet.

Ob slovesu nam je kar odkrito zatrdil, da si bo puško zopet nabavil.

Odvzeto srnjačje rogove smo poslali na strokovni pregled. Ugotovili so, da so bili srnjaki po večini uplenjeni v lovopustu. Prav tako tudi jelen, katerega rogove smo zasegli. Kako se bo obnašal mrhar pred sodiščem, je vprašanje. Ali bo še kdaj šel na tak lov, če mu sodišče naloži plačilo škode oškodovanim lovskim družinam? Kako si nekateri nabavljajo orožje? Prinašajo ga iz tujine, nekateri ga imajo še iz vojne, nekaj pa je primitivno izdelanega doma. A največ je zračnih pušk, predelanih v malokalibrske. Takšnih smo veliko našli pri krajanjih. Med lovci pa so tudi redke nečastne izjeme, ki puške »posojajo« prijateljem, nekateri pa imajo tudi tako slabo zavarovane, da si jih družinski člani lahko »izposojajo«.

Vsak naš lovec bi moral sodelovati z varnostnimi organi, jim signalizirati lastnike ilegalnega orožja in pojave nezakonitega lova. Na žalost so pa še lovci s prepričanjem, češ da je bolje pogledati v stran, kakor pa se zameriti divjemu lovcu, ki da se lahko maščuje. Če bi vsi ob tem pomišljali, potem bi bila naša lovišča res zelo revna. Lovci bi morali vedeti, da jim je zaupano orožje tudi zato, da izpolnjujejo svojo temeljno nalogo: čuvati lovišča, čuvati divjad!

Foto T. S.

Zaseženo orožje v dveh in pol letih na območju milice Lendava

Tone Slavinec, LD Petišovci

Zgodilo se je

V soboto, 31. januarja 1976, so se odpravili na obhod po lovišču trije člani LD Gorjanci. Člani sosednjega Lovskega društva Lisica iz Zumberka na Hrvaškem so se namreč nekajkrat pohvalili, da so v lovišču LD Gorjanci ubili že več divjih prašičev. V zgornjem delu lovišča so Gorjančani ugotovili, da imajo tudi tokrat nepovabljenе goste iz sosednje LD Lisica, ki si vneto prizadevajo, da bi iz mladega smrekovega sestoja izbezali divje prašiče.

Eden gorjanskih lovcev je z znaki večkrat opozoril ene-

ga izmed članov LD Lisica, naj se umaknejo v svoje lovišče. Ta se ni hotel, ali pa tudi morda ni razumel znaka. Po približno 15 minutah, ko so se člani LD Gorjanci posvetovali, kaj narediti z vpadniki, je eden izmed Žumberčanov že streljal in podrl približno 100 kg težko svinjo. Gorjančani so takoj šli na nastrel in zahtevali od sosedov, da se umaknejo v svoje lovišče in jim prepustijo plen, ki je last LD Gorjanci.

Žumberčani so rekli, da plena ne odstopijo, da pa so ga pripravljeni razdeliti med vse udeležence enako. Člani LD Gorjanci se niso dali podkupiti, pač pa je eden takoj odšel obvestiti postajo milice v Novem mestu.

Žumberčani so medtem svinjo odnesli iz lovišča LD Gorjanci čez mejo na hrvatsko stran, jo odrli, razsekali in si privoščili malico. V pičlih dveh urah po incidentu so prišli miličniki na kraj delikta. »Srečni« uplenitelj je imel na razprostrti koži »trofejo« – odrto glavo in jetra, medtem ko je meso viselo po drevju. Miličniki so dobili vtis, kakor da so prišli na kolino. Legitimiral so krivolovce in ugotovili, da je »srečni« uplenitelj iz Zagreba. Menim, da je dogodek vreden zapisa, saj niti nekateri lovci z Dolenjske ne morejo verjeti, da se pri nas še danes lahko kaj takega zgodi.

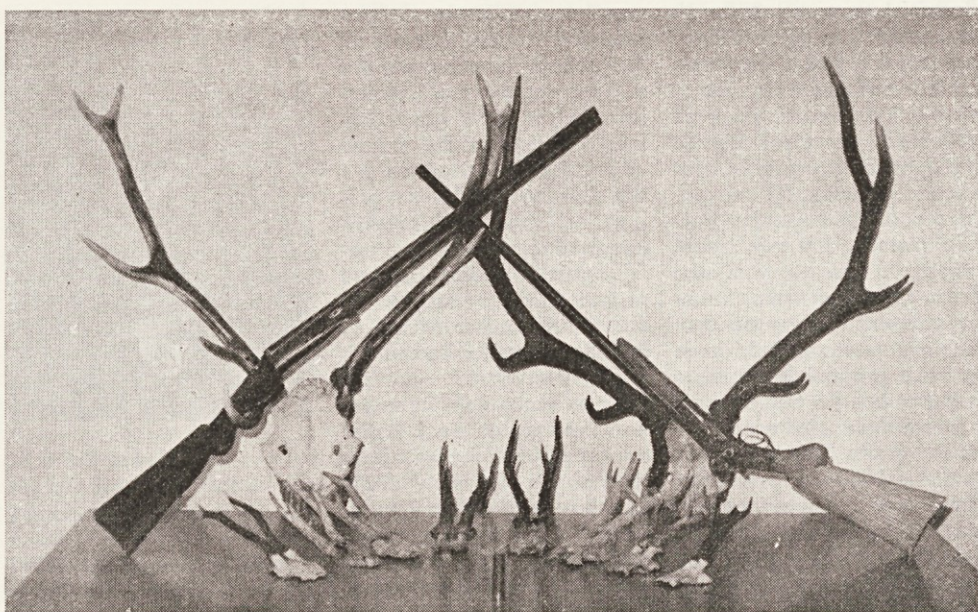
Zadeva bo dobila epilog na sodišču. Zanašamo se, da vsaj enkrat ne bodo zaman prizadevanja članov LD Gorjanci, da Žumberčanom preprečijo pogone s psi na srnjad še celo v maju in sploh brakade, ki jih začnajo 1. januarja, končajo pa 31. decembra. Tudi o izidu na sodišču bomo javnost obvestili.

L. F.

En strel – dva jazbeca

V vasi Grm mi je potožila kmetica, da ji hoče jazbec ali kaka druga divja žival uničiti koruzo. Ob pregledu njive sem po sledovih ugotovil, da jazbec hodi v goste.

Še istega dne popoldne sem

Puški in trofeje, zaplenjene letos junija divjema lovcema v Nedelici

Foto T. S.

si ob robu gozda naredil na šibki brezi zasilno prežo. Okrog 21. ure sem šel čakati, spotoma pa sem si v Rakarjevi gostilni potešil žejo, da bi tako lažje premagal morebitno zaspanost.

Od vzhoda je rinila izza hriba luna. Noč je bila lepa, nebo čisto, kakor umito s cunjjo. Spravil sem se na prežo, ki pa ni bila preveč stabilna. Drobna breza mi tudi ni dopuščala nikakega naklona, zato sem moral biti kar se da miren. V zvoniku je odbilo 22. uro, mene pa je začel nadlegovati zaspanec. Le s težavo sem ga odganjal in glava se mi je vse bolj naslanjala na deblo. Od časa do časa sem pa le pogledal v smer, od koder sem pričakoval sivega ponočnjaka. A ni in ni ga bilo. Noge so mi postajale mravljinčaste in že se me je lotevala misel, da bi odnehal.

Pa sem se spomnil starega pregovora: Kdor čaka, pričaka. Torej nadaljujmo s čakanjem, sem se odločil in se otepal vsiljive zaspanosti. Vse me je že bolelo in hotel sem se na sedežu nekoliko popraviti. Toda breza brezica ni zdržala. Upognila se je in že sem štrbunknil v praprot. Trdoto tal sem preizkusil najprej z glavo, šele potem z nogami. Pobral sem se, jezno zabentil sam pri

sebi, poiskal puško in klobuk ter ponovno zajahal brezo. Zaspanec je ponehal, toda od udarca me je bolela glava. Okrog mene se je zopet vse umirilo in zopet čakam, čakam. Tedaj v goščavi zagledam dvoje svetlečih se oči. Zaslišim tudi značilno stopicanje in ugotovim, da gre sivi stric k obedu. Pomerim med oči in sprožim. Po strelu na prvi pogled nič. Potem pa v diru nekaj švigne mimo mene.

Ko se kobacam s preže, si mislim, da sem pač z jazbecem za nočjo opravil. S tem pa se nisem popolnoma zadovoljil. Izpolniti moram še lovsko pravilo, da je treba vedno pogledati na nastrel. Res, tam najdem jazbeca v zadnjih trzlajih. Nisem ga hotel vznemirjati, oddaljil sem se in si prižgal cigareto. In kaj je odvilo mimo preže? Grem v tisto smer po otavi in najdem še enega jazbeca, mrtvega. Tako sem prvič in menda tudi zadnjič v življenju z enim strelom uplenil dva jazbeca.

Ob pripovedovanju dogodivščine lovskim tovarišem so se mi posmehovali, rekoč, da sem videl in ustrelil pač dva zaradi Rakarjeve kačje slin.

Miroslav Završnik,
LD Gradac v Beli krajini

Tudi nelovci imajo radi divjad v naravi

Ležala sva v bolnišnici in oživljala spomine. Moj sosed-pacient ni vedel, da sem lovec in ljubitelj narave, zato mi je svoje zgodbe pripovedoval še bolj sproščeno. Prijetni 82-letnik se je spominjal še marsičesa izpred prve svetovne vojne.

»Da, takrat, ko sem bil še mulc, me je bila polna vsa gmajna od Orl do Kurje vasi. Ko sem neki pomladni dan tako kolovratil po bregu, sem našel za grmom ob potoku mrtvega velikega črno rjavega ptiča. Zelo sem bil žalosten, ker je bil mrtev, še bolj pa, ker sem ga moral na očetovo zapoved nesti k zakupniku lovišča Jesihu. Jesih mi je dal krono (naši kraji so bili tedaj pod Avstrijo) in mi povedal, da je veliki lepi ptič divji petelin, ki ga je prejšnji dan streljal.« To je bila le ena izmed zgodb mojega tovariša v bolnišnici. Sicer pa je veliko pripovedoval o divjih zajcih in srnah, ki jih je bilo v gozdu in senožetih nad njihovo hišo zelo veliko.

»Danes pa je nad našo hišo vse polno hiš,« je nadaljeval, »v gozdu in na košenicah pa redka divjad. Kam neki je izginila? Morda je z njo tako kakor s tistimi štokljami na razvalinah

Boštanjkega gradu? Če žival začuti, da ji je človek nevaren, se izseli. Več let po zadnji vojni sem rad zahajal v okolico Grosupljega in velikokrat opazoval štorke na njihovem gnezdu. Čudovito za vsakega, ki ima naravno rad! Potem so pa štorke izginile. Ko sem zopet obiskal ta kraj, se mi je zdel brez mogočnih ptic kakor oropan nečesa dragocenega. Kar ne morem verjeti, da je te ptice prenal lovec, ki je ustrelil staro štorke. En sam nepremišljen strel in tako velika škoda! Ker je on prenal štorke, sem prepričan, da so tudi lovci pregnali njega iz LD. Kaj bi človek dal, zlasti v bolniški postelji, da bi zopet opazoval divje živali v zeleni naravi!»

Moj stari, prijetni tovariš je umolknil in se zazrl skozi okno. Njegove misli so najbrž pohitele daleč nazaj v mlada leta, ko se je nad njihovo hišo pasla divjad. »Čas gre naprej in prinaša novosti,« sem povzel besedo, ker so se starčku v očeh zasvetile solze. Razlagal sem mu naše sedanje predpise, ki ščitijo naravo in njeno divjad, ki je last vse družbe in ne posameznikov kakor nekoč. Če že ni mogoče popolnoma popraviti posledic človekovih brezvestnih dejanj, jih je vendar možno omejiti in ohraniti vsaj tisto, kar še imamo.

»Morda so mi že štete ure, a kljub temu je moja srčna želja, da bi bil sedanji mladostni zagon vseh ljubiteljev narave za ohranitev okolja in divjih živali uspešen,« mi je odgovoril starček, ko je že stopil zdravnik v bolniško sobo.

Ciril Pogačar

Mladi pišejo

Vsak korak je večno nov

Po blatni stezi se vzpenja in težko sope. Čevlji se pogrezajo globoko v blato. Ob luninem svitu spozna človeka

s puško, za njim pa se opteka črna senca belega psa. Ne dohaja lastnika, vendar so vse njegove moči usmerjene v izpolnitev gospodarjeve zadnje želje. Pri tem mu noge klecajo, iz gobca mu sili slina in večkrat se prevrne na bok. Senci se skrije med debela smrek, ki dajejo grozljiv videz. Sopenje se vedno bolj oddaljuje. Tišina. Niti sove ni slišati... Pok. Srep pogled. Temna kri. Zamolkli udarci...

Mož se vrača sam in nobena senca mu ne sledi. Puška mu mrtvo visi na rami. Opteka se po poti in v čevlje mu sili vlaga. Obraza mu ni videti, zakrivajo ga temne sence. Nekaj vzdihov in že se s trudnim korakom približuje vasi. Solza mu omoči rokav in črne misli se mu pode po glavi. Nekje v daljavi pa se čuje žalostno zavijanje vetra. Oglasi se sova, nekaj se zgane v grmovju, veter poje žalostinko...

Oba sta naredila nov korak; korak v smrt in korak v grenko spoznanje, da ni nič večnega, niti brezmejna vdanost starega, slepega psa. Doma pa se brezskrbno igra mlad psiček, ki ne slutiti, da tudi njega čaka korak, ki bo zadnji. In slednjič bo prišla vrsta tudi na gospodarja... Za vsako živo bitje je vsak korak večno nov, čeprav se tega ne zaveda.

Boštjan Cvenkel, dijak

Jubilanti

Anton Šušteršič je lani, ko se je srnja ljubezen že ohladila in so se gozdni jerebi pripravljali na zaroko, praznoval visoki življenjski jubilej, svojo 90-letnico.

Kdo ne pozna Kovačevega Tončka, tega vedrega dovtipneža in najstarejšega lovca LD Turjak?

Rodil se je v Ribnici na Dolenjskem poklicnemu lovcu pri graščaku Rudežu. Že v rani mladosti ga je oče jemal s seboj na lov. Potem se

Anton Šušteršič

Ivan Lah

je Tonček izučil za kovača v Mirni peči, med prvo svetovno vojno je bil vojaški kuhar v Ljubljani, potem pa kovač in živinozdravnik-samouk na Turjaku, kamor se je bil sicer priženil že l. 1908. Njegova hčerka Pavla je mati našega vrhunškega telovadca Mira Cerarja.

V času NOB je Tonček sodeloval s partizani. Partizanski vojski je razodel, kje je zid belogardistične postojanke – turjaškega gradu – najbolj občutljiv. V njegovi kovaški delavnici so partizani z njegovo pomočjo poleg raznih orožij izdelali tudi top.

Tonček je lovec že od leta 1912. Po osvoboditvi je bil med ustanovitelji sedanjega LD Turjak in nekaj časa njen blagajnik. Sicer pa je bil dolgo vrsto let član nadzornega odbora LD.

Turjaški lovci mu sicer nekoliko pozno, a zato prav tako iskreno kličemo ob njegovem jubileju: še veliko zdravih let in še kak lovski blagor v zelenem raju matere narave!

LD Turjak – Č.

tudi še pri delovnih akcijah LD in se še pomeri v streljanju na umetne golobe.

Več let je član uprav. odbora; opravljal je tajniške posle, sedaj je blagajnik LD. Zelo aktivno sodeluje v SZDL, RK in krajevni skupnosti.

Za njegovo požrtovalno delo v LD ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za zasluge.

Dragi Ivan, ob jubileju ti iskreno čestitamo in želimo na jesenski poti življenja še veliko zdravih, zadovoljnih let.

LD Bresnica – Podgorci –

K. A.

Lovska organizacija

O delu LD Motnik

Motniška lovka družina je imela občni zbor 3. 4. 1976, na katerem je bilo izvoljeno novo vodstvo družine – upravni odbor, nadzorni odbor in potrebne komisije. Zelo živahna je bila razprava o delu, redu in disciplini v LD in pa o planu odstrela za tekoče leto. Kritične so bile pripombe o neizvršenih sklepih, predvsem o neizdelanih lovskih napravah. Neizvršeno je treba nadoknaditi v tem lov. letu. Tudi kinološka vprašanja so

Ivan Lah – petinsedemdesetletnik. Pred tri četrt stoletja, 26. maja 1901, so mu sojenice prisodile lovsko srce. Z lovom se je začel ukvarjati že v bivši Jugoslaviji, ko je bil tudi lovozakupnik. Sedaj slavi 50-letnico svojega lovskega udejstvovanja. Lovska pravičnost in lovka etika sta njegovi znani vrlini. Še zmeraj se udeležuje lovov v spremstvu svojega štirinožnega pomočnika, sodeluje

bila na dnevnem redu. Z zadovoljstvom je bilo ugotovljeno, da se število rodovniških psov povečuje iz leta v leto, kar je rezultat pravilne usmeritve tudi v tem pogledu.

Posebno pozornost je občni zbor posvetil sprejemu novih članov, pripravnikov in kandidatov. Sprejetim petim kandidatom so bili dodeljeni mentorji, katerih dolžnost je, da jih usmerjajo, poučujejo in vodijo evidenco o njihovem delu.

Občni zbor je tudi sprejel sklep, da LD najame pastirsko kočjo na Lipovcu, ki je zapuščena in propada. Koča je na lepem kraju v lovišču, zato so jo motniški lovci tudi sklenili obnoviti, redno vzdrževati in jo tako obvarovati propada.

V koči na Lipovcu je bil 16. 5. že prvi družinski posvet o odstrelu srnjakov v tej sezoni. Ob tej priložnosti so lovci preizkusili in pristrelili svoje risanice. Izvedeno je bilo tudi družinsko strelsko tekmovanje na umetne globe, tarčo »srnjak« in na

»bežečega merjasca«. Najboljša trojica so bili: Pirnat, Podgornik, Ropret.

Na posvetu so lovci tudi sklenili, da LD Motnik prispeva za pomoč prizadetim po potresu na Tolminskem 2000 din.

J. M.

Ob tabornem ognju

Lovska družina Bresnica-Podgorci ima svoje lovišče na obronkih Slovenskih goric, tu se razprostirajo njeni zeleni revirji. Struktura članstva je pestra, prevladujejo pa domačini – kmetje. V lovišču so predvsem fazani, zajci, srnjad in tudi nekaj jerebic. Po vsem lovišču so posejani zaselki in vasi, zato o širšem neobljudenem področju ne moremo govoriti. Svet pokrivajo mešani gozdiči, ki so pretežno last kmetov. Obdelovalne površine so pa vinogradi, sadovnjaki, njive, senožeti. To področje je gospodarsko med najmanj razvitimi v naši republiki. Prebivalstvo se pa

odlikuje v tem, da je skromno ter kljub zaostalosti zelo gostoljubno, vesele narave, narodno zavedno in delavno.

LD Bresnica priredi vsako leto v počastitev Titovega rojstnega dne in dneva mladosti medčlansko družinsko strelsko tekmovanje. Tukajšnji lovci v glavnem posedujejo novo in zelo kvalitetno orožje. Zato je pa municija slabša, če ne zelo slaba. Zlasti za kaliber šestnajst, šibre 2,50 mm. Predvsem Lovska zadruga »Lovec« bi morala nameniti več pozornosti preskrbi slovenskih lovcev s kvalitetno municijo. Zaradi trgovske brezbriznosti je članstvo večkrat zelo prikrajšano! Ne zapostavljajmo lovsko-športnega streljanja na mrtve leteče predmete, saj s tem posredno varujemo divjad!

Tudi letos je bilo takšno tekmovanje, po streljanju pa piknik v naravi na gozdni jasi. Po okrepčilu z raznimi dobrotami in z odlično goriško kapljico so zadonele pesmi iz partizanskih dni in valovile čez prijazne griče v

počastitev Titovega rojstnega dne. Potem ja zagorel še kres – taborni ogenj – ter dolgo v noč oznanjal praznik mladosti. Lovci in njihove žene ter dekleta so zaplesali Titovo kolo, počastili predsednika in prvega lovca Jugoslavije tovariša Tita ter si želeli, da bi nas vodil še mnogo let v svobodni, demokratični domovini. Ob tabornem ognju so obujali spomine na težke dni v NOB in na prehojeno pot pri gradnji naše socialistične domovine. LD Bresnica vzgaja svoj lovski naraščaj, da je treba spoštovati in ljubiti domovino ter biti pripravljen zanjo žrtvovati tudi svoje življenje. Za dan borca, 4. julija letos, je LD Bresnica razvila svoj lovski prapor. S tem je počastila spomin na vse padle tovarišice in tovariše v NOB. Hoče dokazati, tudi našim sovražnikom, da njeni člani znajo delati, da so svobodni samoupravljalci in gospodarji na svojih tleh.

Joško K.

Lovska družina Peca je februarja 1976 pripravila razstavo in ocenjevanje lovskih trofejev v Mežici. Sedem koroških lovskih družin je prikazalo trofeje, uplenjene v letu 1975. Ob tej priložnosti je bilo tudi strokovno predavanje o pravilnem odstrelu parkljaste divjadi, ki se ga je udeležilo nad 200 koroških lovcev.

Foto Ernest Mazej

Funkcionarji LD Rače in LD Ribnica na srečanju 29. 11. 1975 v Ribnici

Pobratenje LD Ribnica in LD Rače

Do prvega srečanja med lovci LD Ribnica in LD Rače je prišlo v času Slovenske lovске razstave Maribor 1972. Avtobus, poln ribniških lovcev, je s težavo zdeloval strme zavoje zameglenega Pohorja, kamor nas je po ogledu tako izredne razstave peljal k počitku pred lovom naslednjega dne v lovišču LD Rače. Tako smo koristno združili s prijetnim.

Veliko pomeni ribniškim lovcem tak lov. Gledali smo iz ložev dvigajoče se zajce, ki so dobesedno rasli iz tal, spremljali njihov tek prek

njiv in travnikov, opazovali projektilski let fazanov ter občudovali izurjenost in hladnokrvnost psov ptičarjev v njihovi stoji in prinašanju plena. Da, to so bili za hribske lovce posebni trenutki, enkratno doživetje!

Na »zadnjem pogonu« je ribniška bratovščina vse glasneje osvajala prikupne in gostoljubne Štajerce. Povebali smo jih, naj nam vrnejo obisk in pridejo k nam na jelenjad. Seveda smo jim s previdnimi obljubami zagotovili, da si še v snu ne smejo nadejati take kanonade, kakor smo je bili deležni mi v raškem lovišču.

In res so prišli. Neugoden veter pa je pokvaril lov. Diana ni bila radodarna, dovolila je le, da so gostje videli samo nekaj košut. Naši gostje so se vračali na Štajersko brez prodnikov in brez jelenjega rogovja.

Leta 1974 smo v čast našim gostom iz Rač ponovili pritisk na jelenjad. Trideset spremeljevalcev je spremilo na stojišča trideset naših gostov. Nekaj gostujočih lovcev pa je bilo samih na stojiščih, ker smo ribniški lovci morali povečati število gonjačev. Prvi strelji so pretrgali mir Male gore, najbolj pa je pokalo v vrhovih Kubikov. Srečni gostje so poleg košut uplenili tudi jelena, za katerega se je moral simpatični Tona krepko odkupiti na zadnjem pogonu, po vseh pravilih lovskih šeg in navad. Ob tej priložnosti smo grenkobo nesrečnih strelcev s krivimi cevmi zlili v isto čašo radosti, ki daje upanje na uspeh na prihodnjem lovu.

Še isto leto smo bili mi njihovi gostje. Zopet smo občudovali bogatost lovišča in strelske sposobnosti tovarišev iz Rač, ki so nam sicer na vsakem koraku izkazovali vso pozornost.

Kocka je padla, izrečen je bil predlog o pobratenju. Na občnih zbiorih leta 1975 sta obe LD sprejeli sklep o pobratenju in ga slovesno potrdili na praznikih 30-letnice obeh LD in osvoboditve. Srečanje članstva obeh LD v Račah kakor tudi v Ribnici sta bila izredna dogodka. Na slovesnosti v Račah, ko so bili zbrani skoraj vsi lovci obeh LD, je Bojan Gorenc, predsednik LD Rače, med drugim povedal o njihovi LD tole:

»Kmalu po osvoboditvi sta bili na našem terenu ustanovljeni dve lovski družini: Rače in Podova, ki sta se l. 1949 združili v eno LD. Sedaj (l. 1975) šteje LD Rače 60 članov, od katerih je 21 neposrednih delavcev v proizvodnji, 19 uslužbencev in intelektualcev, 8 kmetov, 6 obrtnikov, 4 upokojenci, 2 študenta. Tretjina članov je mlajših od 35 let. Izmed starejših članov jih je 15 sodelovalo v NOB.

Ob tej priložnosti se moramo

spomniti ustanovnih članov obeh LD (Rače, Podova), ki so veliko prispevali k razvoju lovstva na našem območju. Ti so: Drago Ferk, Štefan Grajč, Ivan Veber, Anton Lah in Jože Valant. V 30 letih je mnogo lovcev odšlo že v večna lovišča, med njimi ustanovna člana Franc Vohl, Jaka Novak, bivši starešina Vlado Mohor in dr. Zmago Slokan, Franc Horvatič, Tone Valant, Branko Koren in drugi. Trideset let je razmeroma dolga doba, vendar je marsikateremu članu ta čas v našem lovišču hitro minil. Ur, dni in mesecev, ki smo jih preživeli v lovišču pri zreji, čuvanju in kmljenju divjadi ter tudi na lovih, ne bomo nikoli pozabili.

V zadnjih letih se s širjenjem naselij, gradnjo novih cest, letališč in z uvajanjem monokultur odvzema divjadi vse več prostora. Z umnim gospodarjenjem, vlaganjem divjadi ter s praviimi odstrelom, pa smo kljub temu uspeli, da imamo v lovišču lepo število divjadi. Zgradili smo si lep lovski dom ter začeli na odkupljenih in najetih zemljiščih obdelovati krmne njive in zasajati remize. To je tudi garancija, da bomo imeli v našem lovišču primeren stalež divjadi tudi v bodoče.

Povezati se bomo morali še tesneje s kmetijskimi organizacijami, gozdarji, s krajevno skupnostjo in z društvom za zaščito okolja. Lovci kot dobri poznavalci terena in večji strelci tudi lahko veliko pomagamo pri splošni ljudski obrambi. Širše bomo tudi morali odpreti vrata v našo organizacijo. Naši kandidati in pripravniki pa se bodo morali izkazati kot pravi ljubitelji narave in poznavalci divjadi.»

Na slovesnosti v Ribnici pa smo se spomnili tudi naših najstarejših oziroma ustanovnih članov iz leta 1945 ter jim podelili posebna priznanja za njihovo prizadevanje v lovstvu. Ti so: Vlado Vanič, Anton Pakiž, Janez Debeljak, Anton Šobar, France Lovšin in Janez ter Jože Pajnič.

Tako sta se našli dve lovski družini iz različnih delov Slovenije, z različnima loviščema in z različno divjadjo v njih. Eno pa nam je skup-

Najboljša letošnja gorenjska ekipa na umetne golobe: Miro Malavašič, Jože Kirbiš, Anton Jalen, LD Senčur

no: ljubezen do narave in predvsem divjadi. Naj nas ta ljubezen druži v skupnem prizadevanju lovcev celotne naše samoupravne socialistične domovine!

A. Klemenc in F. Živko

Iz Lovske družine Šentjur pri Celju

Naša LD se že več kakor leto dni zbira ob svojem praporu, ki smo ga razvili lani 1. maja, in v svojih prostorih lovskega doma, ki smo ga odprli prav tako lani na praznik dela.

Naš lovski prapor je izredno lep, bogat po svoji opremi. Pri razvitju so zastopniki sosednih lovske družin in družbenopolitičnih organizacij nanj pripeli spominske trakove, praporov drog pa krasijo številni zlati žebliči. Še v večji ponos nam je lovski dom. Priprave za gradnjo segajo precej let nazaj. Vendar je dograditev uspela šele upravnemu odboru s starešino Slavkom Podplatonom na čelu. Precejšen delež je prispevala občinska skupščina, veliko so pa pripomogli vsi člani LD s svojim delom in sredstvi. Lovski dom stoji v neposredni bližini Šentjurja in je izredno lepa turistična točka. Namenjen je širši javnosti in odprt vsem kot lovsko gostišče. Lovci smo dobili v njem svoje prostore, kar omogoča zlasti boljše povezavo med članstvom.

Naša LD šteje 43 članov, kar je za naše sorazmerno majhno lovišče veliko. Interesenti za članstvo v naši LD prestanejo najprej enoletno kandidatsko preizkusno dobo, potem so eno leto člani pripravniki, nato je na vrsti lovski izpit. Največ pozornosti namenjamo čuvanju, gojitvi in krmljenju divjadi ter pravilni vzgoji mlajših lovcev.

Tudi lovci bomo s svojim delom, ob povezavi z občinsko skupščino in družbenopolitičnimi organizacijami, doprinesli svoj delež v našem družbenem razvoju.

Milan Horvat

Lovska družina Šentjur s svojim praporom pred lovskim domom po razvitju 1. maja 1975

Strelsko prvenstvo gorenjskih lovcev

Komisija za strelstvo Lovske zveze za Gorenjsko je v sodelovanju z LD Kovor tudi letos izvedla strelsko tekmovanje, 20. 6. 1976, na strelišču LD Kovor v Podbrezjah. Tekmovalo je 62 lovcev-strelcev iz 16 lovske družin, od skupno 28, ki so povezane v gorenjski lovski zvezi.

Tekmovale so tričlanske ekipe in posamezniki.

Streljali so na umetne golobe, v tarčo »srnjak« in na »bežečega merjasca«.

Uspehi:

Umetni golobi – ekipno: 1. LD Šenčur (Jože Kirbiš, Miro Malavašič, Anton Jalen), 22 golobov od 30; 2. LD Jošt (Jože Klemen, Ivan Fabjan, Ivo Zavrl), 22; 3. LD Cerklje (Andrej Ropret, Peter Slatnar, Ludvik Stare) 21.

Umetni golobi – posamezniki: 1. Peter Slatnar, LD Cerklje, 10 golobov od 10; 2. Miro Malavašič, LD Šenčur 9; 3. Jože Klemen, LD Jošt, 9.

Tarča »srnjak« – ekipno: 1. LD Udin boršt (Tone Markič, Ruda Peric, Janko Troha), 240 krogov; 2. LD Cerklje (Andrej Ropret, Ludvik Stare, Peter Slatnar), 218; 3. LD Jesenice (Peter Boškin, Niko Bernard, Filip Kordež), 218.

Tarča »srnjak« – posamezniki: 1. Ivo Zavrl, LD Jošt, 90 krogov od 100 možnih; 2. Marko Plestenjak, LD Sorško polje, 89; 3. Tone Markič, LD Udin boršt, 88.

Tarča »bežeči merjasec« – ekipno: 1. LD Sorško polje (Vinko Lapanja, Marko Plestenjak, Franc Jezeršek), 106 krogov; 2. LD Kovor (Janez Markelj, Tone Prestor, Franc Markič), 102; 3. LD Udin boršt (Janko Troha, Tone Markič, Ruda Peric), 101.

Tarča »bežeči merjasec« – posamezniki: 1. Ludvik Stare, LD Cerklje, 45 krogov; 2. Marko Plestenjak, LD Sorško polje, 44; 3. Ivo Zavrl, LD Jošt, 42.

Kombinacija vseh treh disciplin – ekipno: 1. LD Jošt (Jože Klemen, Ivan Fabjan, Ivo Zavrl), 526 točk; 2. LD Cerklje (Andrej Ropret, Peter Slatnar, Ludvik Stare), 525; 3. LD Udin boršt (Tone Markič, Janko Troha, Ruda Peric), 521.

Kombinacija vseh treh disciplin – posamezniki: 1. Ivo Zavrl, LD Jošt, 202 točki; 2. Peter Slatnar, LD Cerklje, 198; 3. Janez Markelj, LD Kovor, 195.

Pri ekipah in posameznikih, kjer so navedeni enaki rezultati, so za uvrstitev tekmovanje ponovili – strelci pravijo, da so »razstreljevali«. Po tekmovanju so bili pode-

ljeni pokali, plakete, kolajne, diplome in zlate značke dobrega strelca najboljšim ekipam in posameznikom v vseh treh disciplinah ter kombinaciji.

Rezultati tekmovanja so objavljeni tudi v glasilu SZDL za Gorenjsko, v Glasu, od 25. 6. 1976.

B. G.

LD Višnja gora v počastitev Titovega rojstnega dne

LD Višnja gora je proslavila 84-letnico rojstva tovariša Tita in dan mladosti s strelskim tekmovanjem pri lovskem domu LD Višnja gora na Gradišču.

Najbolj vneti lovci-strelci so prišli že dan pred jubilejnim dnevom – 25. majem.

Zjutraj po kratkem lovskem posvetu in obvezni nastrelitvi pušk risanic se je ob 8. uri zbralo pred lovskim domom, okrašenim z zastavami, lepo število domačih lovcev in iz sosednih ter drugih lovske družin.

Po pozdravnem nagovoru predsednika LD Višnja gora Poldeta Žnideršiča se je pričelo nagradno tekmovanje tričlanskih ekip in posameznikov iz 11 lovske družin. Tekmovali so v treh disciplinah: na umetne golobe (vsak na 10), v tarčo »srnjak« na 50 m in na »bežečega merjasca« 5-krat.

Najboljše ekipe:

1. LD Cerklje (Stare, Jenko, Slatnar), golobi 190, srnjak 232, merjasec 113, skupaj 535 točk;
2. LD Motnik (Zupan, Pirnat, Zupan), 240, 161, 130, skupaj 531;
3. LD Višnja gora (Habjan, Košak, Habjan), 250, 162, 104, skupaj 516.

Najboljši posamezniki:

1. Anton Habjan, LD Višnja gora, 100, 60, 44, skupaj 204;
2. Stanko Zupan ml., LD Motnik, 90, 68, 43, skupaj 201;
3. Peter Slatnar, LD Cerklje, 80, 76, 41, skupaj 197.

Po tekmovanju je sodnik za strelsko tekmovanje Janez Dolničar z izbrano šaljivimi dovtipi ob aplavzu vseh navzočih izročil najboljšim tekmovalcem pet pokalov in tri plakete.

Štefka Boljka

Lovsko strelsko tekmovanje – memorial Cirila Vezjaka

LD Rečica pri Laškem priredi v sodelovanju z ZLD Celje v nedeljo, 15. 8. 1976, s pričetkom ob 8. uri, na strelišču pri lovski koči na Šmohorju lovsko strelsko tekmovanje – memorial Cirila Vezjaka.

Tekmujejo tričlanske ekipe, hkrati pa tudi posamezniki na: 1. umetne golobe (15), 2. »bežečega merjasca« (5 strelcev z MK puško), 3. tarčo-srnjak (10 strelcev z MK puško).

Streljanje na golobe po splošnih merilih, z lastno municijo. MK puška ne sme imeti optičnih naprav. Naboj je za MK puško da priredi-telj.

Najboljša ekipa prejme prehodni pokal. Prve tri ekipe dobe v trajno last kristalne spominske pokale. Najboljši strellec prejme spominski pokal starešine LD Rečica. Za 30 najbolje uvrščenih strelcev so pripravljene praktične nagrade.

Vstopnina na tekmovanje za ekipo 240 din. Ekipe naj se po možnosti prijavijo teden dni prej na: Lovska družina Rečica, 63270 Laško. Sicer se pa lahko prijavijo tudi na dan tekmovanja do 8. ure. Po predhodnem obvestilu prireditelj nudi tekmovalcem 14. 8. strelišče za trening. V nedeljo popoldne, 15. 8., bo pri lovski koči lovsko veselica. Za jedačo, pijačo in veselo razpoloženje poskrbljeno.

LD Rečica pri Laškem

podnartovskega lovišča pri lovozakupniku poslancu, vitezu Josipu Pogačniku, pozneje pa pri gostilničarju in tovarnarju Antonu Pogačniku. Čuvajsko službo je vestno opravljal vse do vojne. Leta 1945 je postal član LD Srednja Dobrava, ki se je l. 1950 preimenovala v LD Kropa. Nekdanje podnartovsko lovišče je postalo namreč sestavni del lovišča LD Kropa in Vertežev ata je bil z vsem srcem navezan na njegove dobrave, polja in gozdove. Pot v lovišče je bila zanj zdravje in razvedrilo, skrb za divjad pa vzvišena dolžnost. Zadnja leta ni mogel več na lov, pač pa je bil priljubljen in spoštovan častni član LD Kropa.

Naj počiva v miru na ovs-škem pokopališču, tako rekoč sredi lovišča, ki mu je bil nadvse drag.

Lovci LD Kropa

šču ali bil v družbi svojih lovskih prijateljev. Odlikovan je bil z znakom za lovske zasluge.

Matija Babič, šolnik in prosvetar, je za vedno odšel 5. 2. 1976, v 65. letu starosti. V lovsko organizacijo se je vpisal kmalu po vojni, član naše LD pa je postal v zadnjem desetletju. Takoj je prevzel mesto blagajnika in vodil svoje posle z vzorno natančnostjo do svoje poslednje ure. Kot upokojenec bi se povsem rad posvetil lovstvu, a je pokojnino užival le nekaj mesecev. Bil je nadvse lovsko pravičen in nerad je sprožil puško na divjad, ki mu je živa v lovišču pomenila največ. Skromno in tiho se je preselil v večna lovišča.

Oba naša lovsko prijatelja naj počivata mirno, lahka naj jima bo slovenska gruda in člani LD Duplek naj ju ne pozabijo!

Marjan Krajnc

Iz Lovske družine Duplek

Polde Vutolen je umrl 25. januarja 1976, v 74. letu starosti. Bil je soustanovitelj naše LD in že takoj v začetku je deloval v njenem upravnem odboru; bil je več let tajnik in blagajnik. Do zadnjega je užival med članstvom velik ugled in spoštovanje. Lovski generaciji je bil vzor poštenjaka, učitelja in gojitelja. Tudi njegova družabnost je bila skoraj brez primere. On pa je bil najsrečnejši, ko se je po opravljenih službenih dolžnostih lahko sprehajal po lovi-

Dr. Karel Matko nas je za vedno zapustil 25. aprila 1976, v 78. letu starosti. Rojen je bil 3. 10. 1898 v Toplicah pri Novem mestu. Študiral je medicino in bil zdravnik v Radečah nad 50 let. Bil je soustanovitelj naše LD, nad 25 let njen starešina in končno častni član. V NOB je sodeloval od leta 1942. Odlikovan je bil z redom zaslug za narod, z redom republike z zlatim ven-cem in bil dobitnik plakete

V spomin

Silvestra Pogačnika – Verteževega ata smo pokopali z lovskimi častmi 30. novembra 1975. Umrl je star 94 let. Lovec je postal že kot mlad železničar. Od leta 1924 pa je bil zapriseženi lovski čuvaj

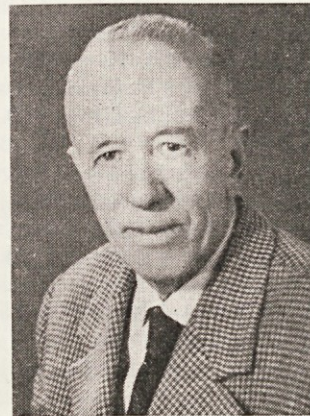
Silvester Pogačnik

Polde Vutolen

Dr. Karel Matko

Dragotin Rupnik

Radeč. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za zasluge.

Dobrega starešino in lovskega tovariša bomo ohranili v najlepšem spominu.

Člani LD Loka pri Zidanem mostu

Lovska kinologija

Občni zbor Društva ljubiteljev prepeličarjev

Dragotina Rupnika smo številni lovci in drugi prijatelji ter svojci spremili 31. 3. 1976 na njegovi zadnji poti na pokopališče Podkum. Umrl je v 72. letu starosti.

Bil je lovec polnih 56 let, član in soustanovitelj naše LD. V lovske organizaciji je opravljal razne važne naloge ter tudi veliko doprinesel pri gradnji naše lovske koče. Bil je dober lovski tovariš, vedno razpoložen za šalo, velik prijatelj divjadi in odlikovan z znakom za lovske zasluge.

Lovski rog je otožno zadonel in strelji iz lovske puške so mu odmevali med gozdovi. Dobrega lovskega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

Lovci LD Podkum – B. K.

Jože Barbo iz Radnje vasi je umrl star 79 let; na zadnji poti smo ga spremili 5. 3. 1976 na trebelsko pokopališče.

Lovec je postal že leta 1918. V bivši Jugoslaviji je bil zakupnik lovišča, leta 1946 pa je ustanovil našo LD in bil več let njen starešina. Bil je dober lovec, ljubitelj divjadi in kot starešina zelo priljubljen med člani in drugimi občani, kar je dokazal tudi njegov pogreb.

Ko je lovski rog oznanil polaganje rakve s pokojnikom v njegov zadnji dom, so odjeknili strelji iz lovske puške in lovci smo mu poklonili v zadnji pozdrav smrekove vejice.

Dragi Jože, zelo te pogrešamo, še posebno člani, ki si jim bil prvi starešina. Naj ti bo lahka slovenska zemlja, ki si jo tako zelo ljubil!

LD Trebelno – I. V.

Tretji občni zbor društva, ki je bilo ustanovljeno pred petimi leti, je bil 23. maja 1976 v lovskega doma Rinka pri Žalcu. Udeležilo se ga je 62 članov iz raznih krajev Slovenije, občni zbor pa sta počastila s svojo udeležbo tudi predsednik KZS Polde Maček in strokovni tajnik KZS Jože Vester.

V izčrpnih poročilih članov upravnega odbora je bilo povedano, da društvo zelo plodno deluje. Število članov je poraslo od 17 na ustanovnem občnem zboru na 184, število prepeličarjev pa od takratnih 48 na 325. Društvo je od svojega obstoja organiziralo 45 preizkušenj psov: 27 mladinskih in 18 zrejnih. Skupno je bilo preizkušenih 150 psov, od teh je bilo uspešnih 139 ali 93 %, kar nesporno govori o odlični lovski kvaliteti prepeličarjev. Društvo se v polni meri zaveda pomanjkanja sodniškega in vodniškega kadra, kar močno ovira, da bi bilo delo še plodnejše.

Društvo vodi knjigo plemenjakov, v katero je doslej vpisanih 90 psov in psic. Prijavljenih je 46 psarn, od katerih nekatere stalno, druge pa občasno zrejajo mladiče. Pri zreji prevladujejo zaenkrat rjavci, zrejo sercevi pa bo treba poživiti z uvoženim plemenjakom ali s paritvijo psic v inozemstvu. Razveseljivo je, da so vedno številneje obiskane zrejne preizkušnje, na katerih morajo psi že prinašati zajca in pernat divjad, tudi iz vode. Vedno več je tudi prepeličarjev, ki v praksi odlično obvladajo delo po krvnem sledu, in prepeličarjev, ki so se specializirali na divje prašiče. Vse to dokazuje vsestransko uporabnost psov te pasme.

Z dosledno zrejo tudi niso bile zanemarjene telesne značilnosti in kvalitete. Zna-

»Ali slišite v vročih poletnih dneh mojo vročo prošnjo za hladno vodo?«
Foto S. Trošt

na je uspešna udeležba prepeličarjev na zadnji mednarodni razstavi v Ljubljani, njihova visoka kvaliteta pa je dobila še potrdilo z izbiro prepeličarja za najlepšega psa razstave.

Na občnem zboru so prejeli spominska darila za telesno in lovske najboljše ocenjene zrejne skupine prepeličarjev preteklega leta trije zreditelji: Stanko Valand iz Poljčan za I. oceno zrejne skupine sercev, psice Kyre v. Höllntal in psa Alona Poljčanskega; Božo Suhadolnik iz Borovnice za II. oceno zrejne skupine sercev, psice Ede Poljčanske in psa Ira v. Hörzendorfersee; Jurij Muhič iz Črnuč za III. oceno zrejne skupine (sercev), psice Želi Pekelske in psa Elana Poljčanskega.

Občni zbor je sprejel program dela za bodočo mandatno dobo, v katerem predvideva vsakoleten zrejni pregled legel prepeličarjev, poleženih prejšnje leto ter hkrati tudi strokovna predavanja o vodenju in šolanju psov. V bodoče naj bi bila vsako leto najmanj ena uporabnostna preizkušnja. Društvo bo tudi organiziralo udeležbo vodnikov prepeličarjev na kinoloških prireditvah republiškega pomena. Za okrepitev sodniškega kadra bo potrebno pridobiti več sodniških pripravnikov in jim nuditi pomoč pri pripravi za sodniški izpit. Za osvežitev krvi, posebno sercev, bo Društvo članom nudilo pomoč pri nabavi ali paritvi

psov v inozemstvu. Letos bo društvo izdalo rodovno knjigo nemških prepeličarjev z vsemi podatki o dosedanjem razvoju pasme pri nas, z vsemi vpisi, rezultati preizkušenj itd. Občni zbor je sprejel za nalogo tudi včlaniti v društvo vse, ki imajo prepeličarje. Za podporne člane pa bo društvo skušalo pridobiti tudi vse lovske družine, kjer lovijo s prepeličarji. Društvo bo svoje delo usmerjalo predvsem v kvaliteto psov, s težiščem za delo po strelu in zato ne želi množične zreje. Zreja in širjenje prepeličarjev naj bosta tesno povezana s številom dobrih vodnikov in potreb naših lovišč.

Občni zbor je za naslednjo mandatno dobo poveril vodstvo društva predsedniku ing. Milanu Dečku, tajniku in zrejnemu referentu Slavku Kovaču, blagajniku Jožetu Pangerlu (vsi iz Celja), Ivanu Rojcu iz Žalca in Slavku Počajtu iz Škal pri Velenju. Ti predstavljajo ožji upravni odbor. V širšem upravnem odboru pa so še: Stane Ferjančič iz Vipave za primorsko območje; Štefan Hanžek iz Borovnice za ljubljansko območje; Anton Selinšek iz Sp. Polskave za mariborsko in Anton Zlatič iz Krškega za posavsko območje. V nadzornem odboru so: ing. Janez Marin iz Celja, ing. Teodor Oršanič iz Brežic in Stanko Valand iz Poljčan.

Po občnem zboru je Ivan Rojc zavrtil barvni film, na katerega je posnel del šola-

Posavska goniča na mednarodni razstavi v Umagu
Foto S. Kovič

nja in vodenja svojega prepelničarja ter žel priznanje vseh navzočih.

Na popoldanskem programu je bil zrejni pregled legel prepelničarjev, poleženih v letu 1975. Navzoči sodniki so po telesni kvaliteti in izenačenosti mladičev lahko ugotovili uspešnost raznih parjenj. Po oceni lovske kvalitete na jesenskih preizkušnjah bo ta slika še popolnejša in bo važen pripomoček za usmerjanje nadaljnje zreje. Na zrejnem pregledu je bilo ocenjenih 9 legel in 16 prepelničarjev, ki prej še niso bili telesno ocenjeni.

Letošnji občni zbor in srečanje vodnikov ter rejcev prepelničarjev sta bila zelo uspešna. V bodoče se bo društvo prizadevalo, da bodo občni zbori in zrejni pregledi tudi na drugih območjih Slovenije. Tako bo možno ustvariti čim boljši stik z lastniki prepelničarjev tudi izven celjskega območja.

S. K.

Mednarodna razstava psov vseh pasem v Umagu

V Umagu (Katoro – zabavni center Mon Plaisir) je bila 29. in 30. maja letos 5. mednarodna razstava psov vseh

pasem. Prvi dan so razstavljali iz sedmih držav razstavili 289 psov lovske pasme. Drugi dan je bila razstava službenih, športnih in luksuznih psov, ki jih je bilo kar 100 več kot lovske. Predstavniki Kinološke zveze Hrvatske so mi povedali, da so morali odkloniti kar 200 psov, ker so prijavnice prišle prepozno, razstavni katalog pa je bil že natisnjen. Pse so ocenjevali mednarodni kinološki sodniki iz Češkoslovaške, Italije, Madžarske in Jugoslavije. Najlepšim psom so podelili odlikovanja, diplome in pokale.

Prireditelji razstave so bili Kinološka zveza Hrvatske, Kinološko društvo Istarski gonič – Buje in Istraturist – Umag. Razstavo sta potrdili FCI in KZJ. Pokrovitelj razstave je bil Istraturist – Umag. V častnem predststvu so bili: general-polkovnik in predsednik Jugoslovanske kinološke Zveze Otmar Kreačić, predsednik Lovske zveze Hrvatske Zvonko Brkić, predsednik Kinološke zveze Hrvatske inž. Rade Pavlović, častni predsednik KSH Matija Sušić, predsednik Skupščine občine Buje Josip Pliško, predsednik Lovskega društva Umag Peter Maras, predsednik Lovskega društva Novigrad Zorko Kal-

čić in predsednik Lovskega društva Buje Otavio Zec. Po dolgem in za pse utrudljivem ocenjevanju zunanosti so kinološki sodniki podelili najboljšim psom najvišje naslove. Posebna komisija je med najboljšimi psi izbrala najlepše in jim podelila še pokale.

Slovensko kinologijo je zastopalo 51 razstavljalcev, ki so na razstavo pripeljali 54 psov, od katerih je bilo 25 lovske. Slovenci so pripeljali res kvalitetne pse.

Pokal za najlepšega psa goniča je dobil Rafko Borenšek iz Celja, za svojega brakovčarja Bilija.

Pokal za najlepšega istrskega goniča je dobil Jože Dobrin iz Kopra, za kratkodlake istrjanko Damo.

Pokal za najlepšo zrejo skupino kratkodlakih ptičarjev so dobili: Alojz Fišinger iz Slovenske Bistrice za Čelo Obrežko; Ljubo Pušenjak iz Ptuja za Cero Obrežko; Dragotin Marčec iz Nedelišča za Alko.

Pokal za najlepšega psa razstave je dobil Nino Robić iz Ljubljane, za svojega kratkodlakega jazbečarja Dika.

Razstavo si je ogledalo veliko ljudi, saj je bilo vreme lepo, sončno in toplo. Pasji lajež se je razlegal daleč naokoli in privabljal vse, ki imajo radi pse. Ljubitelji psov so si lahko ogledali tudi izredno atraktiven nastop šolanih službenih in športnih psov.

Razstava v Umagu je uspela in zadostila svojemu namenu. Toda ure na reklamnih letakih se niso ujemale z izvajanim programom. Za to so delno krivi vodniki iz drugih držav, ki so na razstavo prispeli za zamudo. Dejstvo je tudi, da je bilo za tako veliko prireditev premalo sodnikov, ki so morali zelo hiteti, da so v mejah svojih možnosti realizirali program.

Boris Leskovic,
kinol. sodnik

Ubili so mi psa...

Vsej lovski javnosti stavljam v presojo primer, ko je bil v lovišču LD Bled ubit lovski pes...

Moj prijatelj in član LD Stol

mi je prodal poldrugo leto starega tribarvnega goniča. Pes je imel prav dobro očno in je bil edini plemenjak v gornjem delu Gorenjske. Jaz bivam in službujem na področju LD Bled, včlanjen pa sem v LD Stol.

Čeprav je znano, da nekateri člani LD Bled neusmiljeno odstreljujejo pse, ki se pojavijo v njihovem lovišču, nisem mogel zagotoviti, da mi pes kdaj ne bi ušel.

Lastniki pripovedujejo najrazličnejše zgodbe, kako so bili pokončani njihovi psi. V roku mi je prišel tudi šolski časopis Beli lokvanj, v katerem učenec osnovne šole pretresljivo opisuje, kako je lovec ustrelil njegovega psa, ki ga je vedno spremljal v šolo...

Za nekatere člane LD Bled pa vse to ni pomembno...

Tako sem prišel na vrsto tudi jaz in moj lovski pes. Zgodilo se je, da mi je 31. januarja t. l. ušel, ko sem ga prepenjal z verige na povodec. Zivahnega, kakor je bil, sem težko krotil in vedno sem se najbolj bal, da mi uide, kadar sem se z njim namenil na krajši sprehod. Tekel sem za njim, ga klical, vendar zaman. Do noči sem ga iskal. Tedaj pa je v daljavi odjeknil strel. Zla slutnja me je obšla. Psa ni bilo domov niti ponoči niti zjutraj. Mislim sem na najhujše, vendar sem še vedno upal. Drugi dan sem ga zopet iskal. Proti večeru pa mi je gospodar LD Bled mimogrede povedal, da je nekaj kilometrov od doma gonil divjad in da se je zgodilo... Streljal da je en lovec, zraven pa naj bi bila še dva. »Ne morete nič, sicer pa bi bili lahko član naše LD, saj tukaj stanujete. Pes je držal muflonjo ovco za vrat.« Čeprav je bila že tema, 18. ura pozimi, in v sklenjenem gozdu, ga je zadel! Psa po strelu sicer ni našel, dobil pa ga je drugi dan. Ustrelil ga je s šibrenico, najprej v hrbet, nato v vrat in pri tem ni zadel muflonke, ki da jo je pes držal... Še trije drugi psi so takrat gonili divjad: bernardinec in volčjak...

Drugi dan smo imeli v LD Stol posvet. Kakor nalašč. Obvestim članstvo o usodi svojega psa. Člani so uža-

ljeni, grajajo in predlagajo...

Čez dva dni, 4. 2. t. l., me strelec in njegova priča odvedeta na kraj dejanja, k mrtvemu psu. Toda kam! Čisto drugam, kamor je pes pobegnil in kjer je padel tisti strel. Okoli 8 km od mojega doma. Kako je mogel pes priti v zelo kratkem času 8 km daleč, sem se spraševal. Strelec je pojasnil, da je psa z nastrela premaknil po gospodarjevem naročilu 300 do 400 m. Na mestu, kjer je bil ustreljen, obilo krvi, a niti ene muflonje dlake! Pes tudi med zobmi ni imel nobene dlake! Opozorim na to lovca, a odgovora ne dobim.

Razglabljanje o uboju se nadaljuje med mojimi lovskimi tovariši. Najprej zakonodaja – 23. člen še veljavnega lovskega zakona: »Lovski čuvaj pa tudi član LD in strokovna oseba druge organizacije, ki gospodari z loviščem, sme pokončati psa ali mačko, ki se klatita po lovišču, če sta oddaljena več kakor 200 m od hiš ali več kakor 50 m od gospodarja. Če pa zasači psa ali mačko pri preganjanju ali uničevanju divjadi ali jajc, ju sme pokončati v vsakem primeru. To pa ne velja za lovskega psa pri lovu ali šolanju.« Znana stvar. Res je, pes je ušel, ni bil ne na lovu in ne na šolanju. Pravnik mi razloži, da bi bilo tožiti nesmiselno, da bi tožbo izgubil. Razen tega se je pa zgodilo v nelovni dobi. Vseeno pa ostaja odprto lovsko etično vprašanje...

Pravilno bi bilo, da bi me LD opozorila: pes uhaja od doma, pes goni divjad, priveži psa ipd. Nihče me ni opozoril. Sicer sem psa enkrat tedensko vodil v lovišče LD Stol, da se je razgibal. Tu okrog doma sem ga pa vedno vodil na sprehod na vrvi. Večkrat so me blejski lovci, ki so mi psa ubili, srečevali na sprehodu. Ko sem psa nabavil, sem nekatere izmed njih tudi ustno obvestil in jih prosil, naj bi bili do psa strpni...

Taka je bila torej usoda mojega lovskega psa. Ne bom nabavil nobenega več. Upravniki lovišča LD Bled skrbno bdijo nad vsakim

Po preizkušnji psov Zavoda za gojitev divjadi Triglav na krvnem sledu, september 1975. Najboljša je bila hanoverčanka Blanka z vodnikom Ivanom Fabjanom (prva z desne) Foto P. Maček

pasjim bitjem in natančno izvajajo 23. člen zakona o lovstvu. Dokazov pa je v gozdu, v samoti tako malo. Uplenitelju mojega psa so izglasovali nagrado 500 din, na mojo vljudno prošnjo, da se o zadevi pomenimo, se jim pa ni zdelo vredno odgovoriti.

Z. M., LD Stol – Žirovnica
Dopis smo za objavo skrbili.
Uredništvo

Pojasnilo Lovske družine Bled:

Prebrali smo članek tovariša Z. M., v katerem na žaljiv način obravnava LD Bled, ker je bil v našem lovišču ustreljen njegov pes. Pojasnujemo zadevo, da bi si lovci lahko ustvarili svoje mnenje.

Tega psa smo nekajkrat videli v lovišču brez nadzorstva. LD Bled je že pred leti sprejela sklep o ostrejših ukrepih proti potepuškim psom. Okolica Bleda je preprežena s številnimi cestami in srnjad je često žrtev prometnih nesreč. Poleg tega so jo močno redčili tudi psi, ki so jih lastniki brez nadzora in v kakršnem koli letnem

času spuščali v lovišče. Našli smo več raztrganih srn in mladičev, žrtve pa so bile tudi muflonje ovce in jelenje tele. Zato je bilo ustreljenih več potepuških psov, predvsem ko so jih lovci zalotili pri preganjanju divjadi v nelovni dobi.

Pes, katerega lastnik je bil M. Z., je bil zaloten, ko je v velikem snegu v bližini krmišča, v oddaljenem kraju od naselja, napadel muflonjo ovco. Potepuški psi so pred tem že raztrgali 2 muflona na krmišču, zato je imel naš lovec nalog, da ustrelji vsakega psa, ki bo ogrožal divjad, še zlasti ob krmiščih. Čigav je bil pes, smo ugotovili šele naslednji dan in lastnika obvestili. Na njegove prigovore mu je bilo rečeno, da lahko lovsko družino toži, če smatra, da se mu je zgodila krivica, česar pa ni storil.

Ni res, da v lovišču LD Bled ubijemo vsakega psa. V zadnjih letih smo opozorili več lastnikov, naj ne spuščajo psov v lovišče.

Tovariš Z. M. naj bi – v zimskem kritičnem času za divjad – raje pazil na svojega psa, pa se ne bi zgodilo, kar se je.

LD Bled

Pregled zunanosti in preizkušnja naravnih zasnov psov jamarjev z območja LZ Maribor

Prireditvev je bila v Staršah, 10. in 11. aprila 1976, pod vodstvom sodnika-pripravnika Franca Dečmana.

Pse smo ocenili na preizkušnji kakor tudi telesno sodniki Ivan Caf, Milan Kranjc in podpisani; sodelovala sta sodniška pripravnika Rudi Ruter in Lojze Cafuta.

Privedenih je bilo 26 psov, od tega 20 lovskih terierjev in 6 jazbečarjev.

Telesno je bilo ocenjenih 23 psov, ki so prejeli 18 prav dobrih, 2 dobri in 3 nezadostne ocene.

Preizkušnja naravnih zasnov je bila na planem in v umetnem rovu. Vreme je bilo hladno, suho in vetrovno.

Prvi dan je bila preizkušnja na planem v lovišču LD Starše. Zaradi pomanjkanja zajcev se je preizkušnja drugi dan nadaljevala v lovišču LD »Jože Lacko«, kjer je bilo zajcev dovolj.

Za preizkušnjo v umetnem rovu v Staršah je bil jazbec. Vsem psom je bil omogočen neposreden stik z njim, vendar ga je samo en pes prijel in držal.

Lovski terier pri vaji »preiskava rova« Foto M. Roter

22a. V rovu 60 točk, na planem 78, skupaj 138 točk in II. nagradni razred.

Najboljša jazbečarja:

1.–2. Aro, RMJki 367, tel. ocena prav dobro, lastnik Janez Pešl, Maribor, Čanžekova 29. V rovu 60 točk, na planem 57, skupaj 117 točk in II. nagradni razred.

1.–2. Runo, RMJri, tel. ocena prav dobro, lastnik Pavel Pečarič, Pesnica 36a. V rovu 53 točk, na planem 64, skupaj 117 točk in II. nagradni razred.

Milan Ivezić,
kinol. sodnik

Pomladanska zrejna preizkušnja ptičarjev v Krškem

Preizkušnjo v rovu in na prostem je opravljalo 22 psov, od teh jih je 14 doseglo II. nagradni razred, 4 so dosegli III. nagradni razred, preizkušnje ni opravilo 5 psov. Zaradi anatomske napake 2 psa nista bila pripuščena k preizkušnji. Izven konkurence sta nastopila le v rovu in se zelo dobro izkazala. Eden je dosegel I. nagradni razred, eden pa II. nagradni razred.

Pet najboljših lovskih terierjev:

1. Car Garlski, RMLT 5631, tel. ocena prav dobro, lastnik Jože Rojs, Maribor, Ljubljanska 88. V rovu 61 točk, na planem 104, skupaj 165 točk in II. nagradni razred.

2. Dani, RMLT 4482, tel. ocena prav dobro, lastnik Milan Kranjc, Maribor, Ferkova 2. V rovu 57 točk, na planem 85 točk, skupno 142 točk in II. nagradni razred.

3. Bela Rogeljska, RLMT 3977, tel. ocena prav dobro, lastnik Rudi Zagomilšek, Oplotnica. V rovu 60 točk, na planem 80, skupaj 140 točk in II. nagradni razred.

4. Živa Leskovska, RMLT 5689, tel. ocena prav dobro, lastnik Rene Glavnik, Ptuj, Hrvatski trg 1. V rovu 60 točk, na planem 79, skupaj 139 točk in II. nagradni razred.

5. Dik, RMLT 5692, tel. ocena prav dobro, lastnik Vili Ferluga, Maribor, Štrekljeva

Letošnja PNZ za ptičarje, 24. 4., je bila v deževnem in vetrovnem vremenu. Pihal je srednje močan vzhodnik, ki pasji nos osuši in mu močno zmanjša občutljivost zaznavanja divjadi, posebno jerebice, ki se v tem času že pripravljajo na gnezditve. Do veljave je prišla izkušnost fističnih vodnikov, ki so znali premestiti zapreke in voditi mladega psa tako, da je s popolno uporabo svoje nosu prišel na divjad in pokazal vrednost svoje naravne zasnove.

V lovišču je bilo dovolj divjadi, tako pernate kot dlakaste. PNZ je večje vodil rutinirani vodnik ptičarjev Franc Preskar.

Po predhodnem telesnem ocenjevanju, na katerem je bilo ocenjenih 17 psov, je na PNZ nastopilo 6 nemških kdl. ptičarjev in na pomladanski preizkušnji za starejše pse nemška žimovka.

Rezultat PNZ je bil zelo dober, saj so vsi preizkušeni psi pokazali prav dobre kvalitete naravnih zasnov.

V prvi nagradni razred sta se uvrstila:

Pik, RMPki 5942, vodnik Franc Škofljanec;
Ada, RMPki 4771, vodnik Rudi Gabrič.

Drugi nagradni razred je dosegel:

Alk v. Nette, angleški poen-ter, ki ga je vodil Alojz Arko.

V tretji nagradni razred so se uvrstili:

Por, RMPki 5943, vodnik Fran Barbič;
Ago, RMPki 4770, vodnik Ivan Šepec;
Astra, RMPki 4772, vodnik Andrej Ošterbenk.

Nemška žimovka Bistra Janška je bila preizkušena po pravilniku za tovrstno preizkušnjo. Zbrala je 106 točk, kar pomeni II. nagradni razred. Vodil jo je Janez Juvančič iz Ljubljane.

Naravne zasnove vseh teh psov so torej prav dobre, zato naj vodniki pse še učijo in jih privedejo tudi na jesensko preizkušnjo. Trud za šolanje se bo izplačal.

Ocenjevala sta Orest Bordon in podpisani. Na preizkušnji in pri telesnem ocenjevanju so ves čas prizadevno sodelovale sodniške pripravnice: Marija Vodičar, Jelka Gorjup in Anica Počivavšek, ki so morale vsaka zase samostojno ocenjevati pse telesno kakor tudi na preizkušnji. Primerjava ocen je pokazala solidno znanje vseh treh.

Ob razglasitvi rezultatov so bili navzoči vsi vodniki, ki so bili veseli uspehov svojih psov. Zahvaljujemo se LD Krško, ki je dala na voljo svoje bogato lovišče, z željo, da se jeseni zopet snidemo.

Jože Škofic,
kinol. sodnik

Prijavljene paritve

Vsi navedeni psi plemenjaki in plemenjakinje so uspešno opravili preizkušnjo. Kratice d, pd, odl pomenijo telesno oceno dobro, prav dobro, odlično.

Nem. kdl. ptičarji (JRPki):

As Veleniški, pd – Beba, d. Leglo 18. 5. Rejec Peroša Gvido, Hrvatini 50, Ankaran.

Adi Hrašenski, pd – Maca, pd. Leglo 26. 5. Rejec Stanko Štuhec, Apače 31.

AS Dinovski, pd – Brina, odl. Leglo 10. 7. Rejec Adolf Potočnik, Obrež 103, Središče ob Dravi.

Bor, pd – Derna, d. Leglo 16. 6. Rejec Ivan Lahovič, Jeselavec 6, Kapele.

Dik d – Diva, d. Leglo 17. 8. Rejec Franko Saksida, Koldvorska 19, Dornberk.

Adi Hrašenski, pd – Kora Dokležovska, pd. Leglo 2. 6. Rejec Leopold Vindiš, Dokležovje 13, Beltinci.

Istr. kdl. goniči (JRGki):

Grom, pd – Hajka Javorniška, d. Leglo 26. 7. Rejec LD Sodražica.

Ben, odl – Cena, d. Leglo 14. 7. Rejec Jože Poje, Stari kot 26, Draga.

Bor, odl – Bira, pd. Leglo 29. 6. Rejec Ivan Mislej, Lozice 41, Podnanos.

Blisk, pd – Seka, pd. Leglo 9. 7. Rejec Viktor Bavdež, Šentvid pri Stični 127.

Bar, d – Brina, d. Leglo 2. 7. Rejec Franc Justin, Sp. Dobrava 6, Kropa.

Bobo, odl – Ajda, pd. Leglo 23. 8. Rejec Jože Novak, Njivice 41, Radeče.

Res. istr. goniči (JRGri):

Nek, odl – Alda, d. Leglo 8. 6. Rejec Franc Povše, Budna vas 12, Šentjanž na Dol.

Brak-jazbečarji (JRBji):

Des, pd – Beba, pd. Leglo 3. 7. Rejec Jože Meden, Begunje pri Cerknici 119.

Blisk, odl – Cika Orehovska, odl. Leglo 8. 8. Rejec Ivan Križnik, Janežičeva 5, Celje.

Lovski terierji (JRLT):

Žar Voglajnski, pd – Alka, d. Leglo 4. 8. Rejec Ludvik Grilc, Sedem 1, Senovo.

Bobo Kovaški, pd – Rena, pd. Leglo 20. 6. Rejec Vinko Bizjak, Stržišče 6, Grahovo ob Bači.

Foksterierji (JRFos):

Sago Podhomski, odl – Nina, d. Leglo 8. 8. Rejec Marija Potočnik, Kaminova 10, Ljubljana.

Špringer španjeli (JRŠš):

Flicker, odl – Dajka, pd. Leglo 28. 7. Rejec Jurij Lulik, Goriška 1, Ajdovščina.

Nem. prepeličarji (JRPr):

Bobo Pajkeški, pd – Vesna iz Pekla, pd. Leglo 6. 8. Rejec Stane Miška, Erzeli 22, Vipava.

Kinološka zveza Slovenije

MALI OGLASI

Za uspešno zmanjšanje škode od divjadi — **novi električni pastir z elektronskim regulatorjem na baterijsko napajanje**. — Roman Gorjup, elektromehnika, Šmarca 85, 61240 Kamnik, telefon (061) 831-105.

Ograje, vrtno in druge iz aluminijaste žice, izdelujem po naročilu. — Ing. Lojze Kocmur, Podgorje 29, 63230 Šentjur pri Celju.

Kratkodlake istrske goniče, poležene 30. 5. 1976, prodam. Psica CACIB in prvak na tekmi. Tudi pes ima odlično oceno. — Ing. Milan Šetina, Vojnik 65, 63212 Vojnik.

Resasto istrijanko, staro 3 leta, s prav dobro telesno oceno in z opravljeno preizkušnjo naravnih zasnov, prodam. — Jože Kenda, Cerkno 66/b, 65282 Cerkno, telefon (065) 88-589.

Mlade brak-jazbečarje, jelenje barve z dimastim prelivom, ugodno prodam. — Alojz Tratnik, Trg maršala Tita 8, 65280 Idrija.

Prodaj skoraj novo puško tricevko, izdelek J. P. Sauer-Sohn, Köln, model 3000, kal. 16-16/70 in 7 × 62 R, s strelnim daljnogledom Hensoldt-Wetzler, diavari 1,5–6-krat. — Jure Sarič, Schrottova 7, 41000 Zagreb.

Specialni stroj za metanje umetnih globov — prodam. Alojz Vidovič, Šentiljska 52, 62000 Maribor.

Prodaj psico špringer španjelko, črne bele barve, s prav dobro oceno, republiški prvak v delu, stara dve leti. — Stane Žabkar, Ulica talcev 1, 63311 Kostanjevica na Krki.

Prodaj starejšo brak-jazbečarko, primerno za paritev. Prodaj tudi **zlate fazane**. — Avgust Ošlak, Turiška vas 28, 62380 Slovenj Gradec.

Kratkodlake istrijanko z rodovnikom, staro 2 leti, prodam. — Andrej Eržen, Na plavžu 3, 64228 Železniki.

Brak-jazbečarko, poleženo aprila 1976, odličnih staršev — prodam. — Janez Balanč, Zg. Besnica 79, 64201 Zg. Besnica pri Kranju.

Letnike revije LOVEC od 1957/58 do 1974/75 (nekateri nepopolni) prodam. Informacije osebno neposredno ali po telefonu: Justina Dečman, Vojkova 12, 63000 Celje, telefon (063) 21-138.

Popravka

Lovec, št. 3/76, 87. stran, pod risbo mora biti podpis: Priba, levo stara, desno mlada.

Lovec, št. 4/76, 101. stran, v tabeli mora biti napis: Stalež spomladi — april 1975 (spodaj april 1974, 1973). Uredništvo

LOVSKE POTREBŠČINE

Orožje:

lovsko orožje,
športno orožje,
malokalibrske puške,
zračne puške in pištole,
puške prednjače,
(vse v prosti prodaji)

Municija:

RWS, Sellier & Bellot,
Remington, Sako, Norma,
Hirtenberg (vse ABC na zalogi),
šibreni naboji od 2 šilinga navzgor,
najboljša trap municija

Optika:

dvogledi Habicht,
strelni daljnogledi Habicht,
strelni daljnogledi Kahles-Hella,
poceni japonski strelni daljnogledi
in dvogledi

Lovska oblačila:

obleke iz lodna za lov,
lovške pletenine,
lovške srajce,
lovska obutev,
ves pribor

Pod določenimi pogoji je pri eksportu možen 18% popust (vračilo posebnega davka).

Gerhard Salberger

Lavamünd - Labot 21
Avstrija

AUTAN na koži zanesljivo odganja komarje, klope in drug mrčes!

AUTAN proizvaja Bayer-Pharma Jugoslavija, Ljubljana

AUTAN
odganja insekte

BAYER

Komarjem zlahka
ubežite
z AUTANOM
kožo si
natrite

Kakor pogled iz velikega medvedjega brloga. To je namreč eden izmed vhodov v Škocjanske jame, v katerih so našli kosti jamskega medveda in ostanke bivališča jamskega človeka. Naslikal Franc Kurz pl. Goldenstein (roj. l. 1807, umrl l. 1878), ki je znan zlasti kot slikar slovenskih narodnih noš in slovenske pokrajine. Slika original je last Narodne galerije v Ljubljani.